

Anàlisi de les Polítiques Culturals a partir de Cultura 21: Accions

Recomanacions per a la implementació de l'Agenda 21 de la cultura

2019

Sant Cugat del Vallès

Anàlisi de les Polítiques Culturals a partir de Cultura 21: Accions

Recomanacions per a la implementació de l'Agenda 21 de la cultura

2019

Sant Cugat del Vallès

**Diputació
Barcelona**

**AJUNTAMENT DE
SantCugat**

culture 21
Comissió de CGLU

© Diputació de Barcelona

Maig de 2019

Impressió: Departament de Reproducció Gràfica de la Diputació de Barcelona

SUMARI

1.	Marc de referència inicial	3
2.	El programa Cultura 21 Lab. Objectius i expectatives	5
2.1.	Metodologia	6
3.	Compromisos temàtics de Cultura 21: Accions i aproximació a l'autoavaluació	8
4.	Resultats de l'autoavaluació a Sant Cugat respecte de la mitjana global	9
1.	Drets culturals	11
2.	Patrimoni, diversitat i creativitat	14
3.	Cultura i educació	18
4.	Cultura i medi ambient	21
5.	Cultura i economia	24
6.	Cultura, equitat i inclusió social	27
7.	Cultura, planificació urbana i espai públic	30
8.	Cultura, informació i coneixement	33
9.	Governança de la cultura	36
	Recomanacions per a la implementació de l'Agenda 21 de la cultura a Sant Cugat	39
	Annex 1. Persones entrevistades segons els compromisos temàtics de Cultura 21: Accions	54
	Annex 2. Participants en el taller Cultura 21 Lab	56
	Annex 3. Documents i webs de referència	58
	Crèdits	59

1. MARC DE REFERÈNCIA INICIAL

Sant Cugat del Vallès és un dels municipis de Catalunya amb un nivell elevat de planificació en l'àmbit de les polítiques culturals. Des del 2005 disposa d'un Pla de Cultura, que es va revisar el 2015, i diversos plans estratègics en alguns dels àmbits o sectors.

Gràcies al lideratge dels equips municipals i el suport de la Diputació de Barcelona a través del Centre d'Estudis i Recursos Culturals (CERC), el 2018 l'Ajuntament va decidir fer un pas més en la seva acció cultural introduint l'**Agenda 21 de la cultura** (2004) en els seus marcs de treball, d'acord amb la voluntat d'alinejar les seves polítiques públiques amb les polítiques globals de desenvolupament sostenible.

La primera fase de la implementació de l'Agenda 21 de la cultura es va iniciar el juliol de 2018, elaborant un diagnòstic de la situació de la Cultura a Sant Cugat entorn dels eixos i les àrees temàtiques establertes a l'Agenda 21 de la cultura, i participant en un dels programes de sensibilització i aprenentatge de la Comissió de cultura de CGLU, **Cultura 21 Lab**.

Ciutats i Governos Locals Units (CGLU) és l'organització mundial de governs locals i regionals, creada el 2004 per representar i defensar els seus interessos en l'àmbit global. Actualment representa el 70% de la població mundial, i és l'associació de ciutats amb més membres i amb major capacitat d'influència davant de les Nacions Unides. La seu del Secretariat Mundial és a Barcelona.

CGLU té un programa cultural important, que desenvolupa la **Comissió de cultura de CGLU**, una plataforma global única de més de 100 ciutats, governs locals i organitzacions, que s'encarrega de cooperar per reforçar el paper de la cultura en el desenvolupament sostenible a través d'activitats d'aprenentatge entre iguals, programes d'avaluació a mida, campanyes d'incidència global i publicacions i cimera biennals que fomenten la implementació de l'Agenda 21 de la cultura i la reflexió sobre la relació entre cultura i desenvolupament sostenible.

La Comissió de cultura de CGLU té com a document fundacional l'Agenda 21 de la cultura —aprovada a Barcelona el maig de 2004—, i el seu treball també es basa en la Declaració *La cultura és el quart pilar del desenvolupament sostenible*—

aprovada a Mèxic el novembre de 2010—, i la guia pràctica Cultura 21: Accions — aprovada a Bilbao el març de 2015.

L'**Agenda 21 de la cultura** (2004) és el primer document internacional que aborda de manera sistemàtica la importància de la relació entre cultura, ciutadania i sostenibilitat. En els darrers anys, un gran nombre de governs locals hi han vinculat les seves polítiques i programes. Els seus valors sintetitzen les conviccions i les aspiracions dels governs locals per integrar la cultura en el desenvolupament sostenible, tant a escala local com mundial.

2. CULTURA 21 LAB. OBJECTIUS I EXPECTATIVES

Cultura 21 Lab és un programa de generació de capacitats sobre cultura en ciutats sostenibles promogut per la Comissió de cultura de Ciutats i Governos Locals Units (CGLU). Els objectius d'aquest programa de capacitació i aprenentatge són:

- | Fomentar l'aprenentatge local sobre la manera en què la cultura participa en la promoció de les ciutats sostenibles.
- | Obtenir una anàlisi completa, a través de la participació, de la situació de Sant Cugat del Vallès en la integració de la cultura en la seva aproximació al desenvolupament sostenible.
- | Formular un marc per a la renovació del Pla de Cultura de Sant Cugat del Vallès (2005), segons els valors de l'Agenda 21 de la cultura i Cultura 21: Accions.
- | Identificar les bones pràctiques i les lliçons apreses a Sant Cugat del Vallès que podrien resultar rellevants per a altres ciutats.

La diagnosi de l'estat de la cultura a Sant Cugat es basa en la guia pràctica d'implementació de l'Agenda 21 de la cultura, Cultura 21: Accions (2015); una aproximació al desenvolupament sostenible de les ciutats que reconeix a la cultura un paper tan indispensable com als aspectes socials, econòmics i mediambientals, a través dels seus nou "compromisos" o àmbits temàtics:

- | 1. Drets culturals
- | 2. Patrimoni, diversitat i creativitat
- | 3. Cultura i educació
- | 4. Cultura i medi ambient
- | 5. Cultura i economia
- | 6. Cultura, equitat i inclusió social
- | 7. Cultura, planificació urbana i espai públic
- | 8. Cultura, informació i coneixement
- | 9. Governança de la cultura

L'**objectiu principal** d'aquesta primera fase de diagnosi¹ és posar les bases conceptuals i tècniques per situar, de la manera tan coherent com sigui possible, els temes culturals al centre de les polítiques públiques de desenvolupament sostenible de la ciutat.

Aquesta diagnosi permet disposar d'una base sobre la qual iniciar un procés de reflexió en el marc del Consell de la Cultura, que ha de derivar en un conjunt de propostes concretes sobre les futures accions culturals a la ciutat.

¹ Vegeu [Anàlisi de les polítiques culturals de Sant Cugat a partir de Cultura 21: Accions](#).

2. CULTURA 21 LAB. OBJECTIUS I EXPECTATIVES

Els **objectius específics** de la diagnosi són:

1. Analitzar les actuals polítiques culturals de Sant Cugat del Vallès, a partir dels nou compromisos de Cultura 21: Accions.
2. Presentar línies generals d'acció per a posteriors fases d'implementació de l'Agenda 21 de la cultura.

2.1. METODOLOGIA

La fase inicial d'implementació de l'Agenda 21 de la cultura a Sant Cugat comprèn diverses accions emmarcades en els objectius específics 1 i 2.

Pel que fa a l'objectiu específic 1, la metodologia definida és la següent:

- Recerca documental i anàlisi de les polítiques culturals i la resta de polítiques públiques que tenen o poden tenir una vinculació amb la cultura. Detecció de fortaleeses i debilitats inicials.
- Entrevistes amb interlocutors de les diverses Àrees de l'Ajuntament,² seguint la pauta de *Cultura 21: Accions*. Detecció d'oportunitats i riscos.
- Constitució de la Taula de Participació de l'Agenda 21 de la cultura, formada per agents públics, privats i de la societat civil que han de fer el seguiment del procés d'implementació de l'Agenda 21 de la cultura a Sant Cugat, elaborant un Pla de cultura a partir de les recomanacions derivades de la primera fase de diagnosi.
- Realització d'un taller participatiu *Cultura 21 Lab* d'un dia de durada, amb agents locals representatius de diversos àmbits d'acció, tant de l'esfera pública com de la privada, de l'acadèmia i la societat civil, en què s'avaluïn de manera transversal les actuals polítiques culturals de Sant Cugat del Vallès.

La ciutat de Sant Cugat del Vallès i la Comissió de cultura de CGLU, en col·laboració amb el Centre d'Estudis i Recursos Culturals (CERC) de la Diputació de Barcelona, van acordar realitzar el taller participatiu *Cultura 21 Lab* el dia 1 de desembre de 2018, a l'Escola de Música Victòria dels Àngels de Sant Cugat.

El taller participatiu *Cultura 21 Lab* va incloure presentacions de benvinguda per part d'agents públics de Sant Cugat i del CERC, presentacions sobre la Comissió de cultura i els documents de referència **Agenda 21 de la cultura** (2004) i **Cultura 21: Accions** (2015), una sessió d'autoavaluació en què van participar 31 persones que representaven una àmplia gamma de sectors³ (a més dels integrants dels equips de la Comissió de cultura de CGLU i l'Oficina d'Estudis i Recursos Culturals de la Diputació de Barcelona) i una sessió de cloenda.

² Vegeu en l'Annex 1 la relació de persones entrevistades.

³ Vegeu l'Annex 2.

2. CULTURA 21 LAB. OBJECTIUS I EXPECTATIVES

La sessió d'autoavaluació es va desenvolupar en quatre grups de treball temàtics paral·lels. Tres es van centrar en dos compromisos diferents de *Cultura 21: Accions*, i la tercera en va abordar tres. Cada participant va contribuir en un dels grups de treball temàtics.

Aquest document respon a l'objectiu específic 2, el qual inclou:

- | els aspectes més rellevants del diagnòstic previ "Anàlisi de les polítiques culturals de Sant Cugat del Vallès a partir de Cultura 21: Accions"
- | les aportacions del taller participatiu *Cultura 21 Lab*, comparades amb la **mitjana global** que va obtenir el 2015 un grup internacional d'experts, els quals van avaluar la forma en què diverses ciutats de tot el món promouen una visió integrada de la cultura en el desenvolupament sostenible.
- | les recomanacions per a la implementació de l'Agenda 21 de la cultura a Sant Cugat
- | un seguit de bones pràctiques de ciutats que treballen amb la Comissió de cultura de CGLU, que són orientatives pel que fa als àmbits susceptibles de millora detectats a Sant Cugat. Aquestes bones pràctiques es relacionen explícitament amb els Objectius del Desenvolupament Sostenible (ODS) de l'Agenda 2030 de l'ONU, tal com figuren indexades en la base de dades de bones pràctiques "**OB**S" de la Comissió de cultura de CGLU.

Finalment, aquest treball ha estat presentat a la Taula de Participació de l'Agenda 21 de la cultura perquè elabori un nou Pla de cultura alineat amb els reptes que l'Agenda 21 de la cultura i els ODS plantegen, i perquè els plans sectorials o d'acció també estiguin alineats amb aquestes agendes.

3. COMPROMISOS TEMÀTICS DE CULTURA 21: ACCIONS I APROXIMACIÓ A L'AUTOAVALUACIÓ

El taller participatiu *Cultura 21 Lab* consisteix en un exercici d'autoavaluació a partir de la guia pràctica *Cultura 21: Accions*, que inclou una graella detallada de qualificacions, organitzades en 9 "Compromisos" o àmbits temàtics, cadascun dels quals inclou una mitjana de 10 a 12 "Accions":

- | 1. Drets culturals
- | 2. Patrimoni, diversitat i creativitat
- | 3. Cultura i educació
- | 4. Cultura i medi ambient
- | 5. Cultura i economia
- | 6. Cultura, equitat i inclusió social
- | 7. Cultura, planificació urbana i espai públic
- | 8. Cultura, informació i coneixement
- | 9. Governança de la cultura

L'abast internacional de la guia *Cultura 21: Accions*, la qual s'utilitza per avaluar la implementació de l'Agenda 21 de la cultura en ciutats d'arreu del món, fa que algunes de les accions hagin de dimensionar-se d'acord amb les característiques locals del territori en el qual es duu a terme l'avaluació.

En el taller d'autoavaluació les deliberacions es van estructurar en referència als nou compromisos de *Cultura 21: Accions*, i es va demanar als participants que qualifiquessin cadascuna de les accions individuals com a "embrionàries" (1 a 3 punts), "en desenvolupament" (4 a 6 punts) i "desenvolupades" (7 a 9 punts). Al final de cada sessió, els participants van haver d'identificar les bones pràctiques i les mesures per afrontar les debilitats detectades.

4. RESULTATS DE L'AUTOAVALUACIÓ A SANT CUGAT RESPECTE DE LA MITJANA GLOBAL

Els resultats de l'exercici d'autoavaluació fet en el marc del taller participatiu *Cultura 21 Lab* a Sant Cugat situen la ciutat per sobre de la mitjana global de 2015 en la majoria d'àmbits, i en algun cas de manera significativa. En algunes àrees temàtiques puntuals, els resultats se situen per sota de la mitjana global, tot i que no de forma destacada. En general, les puntuacions es localitzen en una zona intermitja equivalent a un estat de les accions "en desenvolupament".

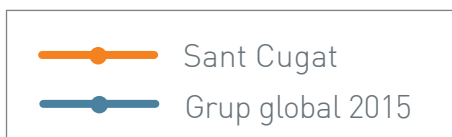
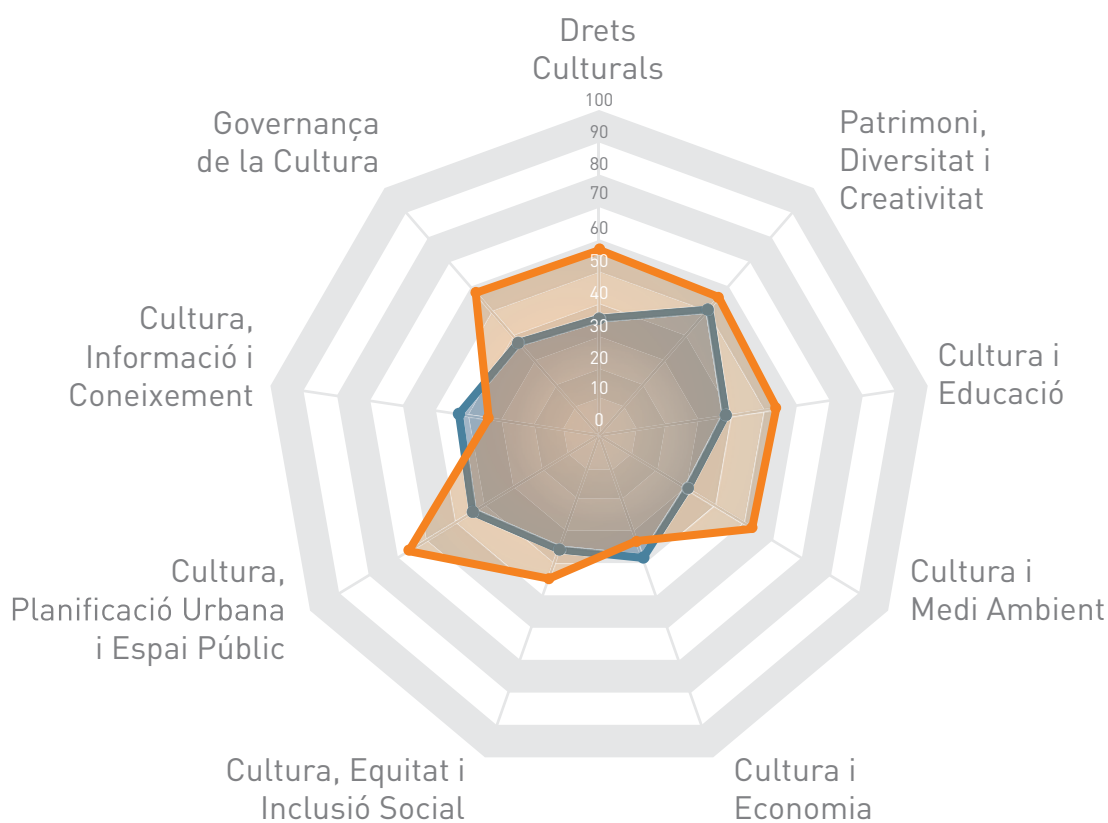
Sant Cugat destaca especialment en l'àmbit de "*Cultura, planificació urbana i espai públic*" (68/100, molt per sobre de la mitjana global, de 44/100). Altres àmbits en els quals la ciutat sobresurt són els de "*Governança de la cultura*" (58/100, en comparació amb un 37/100 de la mitjana global), "*Drets culturals*" (58/100, en relació amb un 35/100 global), "*Patrimoni, diversitat i creativitat*" (56/100, davant d'un 50/100 global), "*Cultura i educació*" (54/100, per un 38/100 global) i "*Cultura i medi ambient*" (53/100, bastant per sobre d'un 30/100 global). En l'àmbit de "*Cultura, equitat i inclusió social*", Sant Cugat obté una puntuació molt discreta (45/100), però tot i així és superior a la mitjana global (35/100).

Hi ha un parell de compromisos temàtics en els quals Sant Cugat se situa per sota de la mitjana global. Es tracta de "*Cultura i economia*" (33/100 en comparació a un 38/100 global) i "*Cultura, informació i coneixement*" (34/100 en relació amb un 43/100 global). La puntuació obtinguda en aquests àmbits els situa en la franja "embrionària" de les accions corresponents a aquests compromisos.

En els apartats següents es recull la informació derivada de l'exercici d'autoavaluació de Sant Cugat respecte de cadascun dels compromisos de *Cultura 21: Accions*.

4. RESULTATS DE L'AUTOAVALUACIÓ A SANT CUGAT RESPECTE DE LA MITJANA GLOBAL

Cultura 21: Accions - Sant Cugat i Grup global

Font: Comissió de Cultura de CGLU, a partir de les dades proporcionades per la ciutat de Sant Cugat del Vallès en la sessió d'autoavaluació de l'1 de desembre de 2018 i la mitjana global obtinguda el 2015 a partir de l'anàlisi de diverses regions del món per part d'un grup d'experts.

DRETS CULTURALS

Ciutadania activa i ple reconeixement dels drets culturals

“Els drets culturals es refereixen als drets de totes les persones sobre la llibertat d’expressió, l’accés al patrimoni, els valors i les identitats, i la participació activa en la vida cultural. Són un element integral dels drets humans ... [i] són incompatibles amb els relats simplificadors i unidimensionals de la cultura o la identitat.”

“Les polítiques locals han d’ajudar els ciutadans a exercir els seus drets per determinar lliurement la seva identitat, per desenvolupar i exercir les seves capacitats creatives, per reconèixer i acceptar les expressions culturals estrangeres, i per participar en la presa de decisions col·lectives en tots els àmbits de la vida comunitària.”

Aspectes a destacar del diagnòstic previ “Anàlisi de les polítiques culturals de Sant Cugat del Vallès a partir de Cultura 21: Accions”

Les polítiques culturals estan canviant de paradigma: la cultura passa de ser una opció o fins i tot una prioritat, a ser un dret ciutadà. La recerca documental i les entrevistes al personal de l’Ajuntament prèvies al taller de participació evidencien que les polítiques culturals locals sí es basen en els drets culturals, tot i que no ho fan de manera explícita. Cal, així, fer un esforç per posar més en valor els drets culturals, que fan referència al dret de totes les persones a expressar-se lliurement, a accedir als patrimonis, valors i identitats, així com a participar activament a la vida cultural.

El govern local encara no ha adoptat un text de referència sobre els drets, les llibertats i les responsabilitats culturals de la ciutadania, però ha adoptat mesures per afavorir-ne la participació a través de mecanismes consultius com el **Consell de Cultura** i les taules de participació, que inclouen representants de les entitats, el sector privat i la societat civil a títol individual. A més, l’Ajuntament dona molt suport a les entitats que volen créixer oferint-los recursos per al seu desenvolupament.

L’Ajuntament facilita a la ciutadania l’accés a la cultura a través de diverses línies de treball, com ara la **Xarxa de centres culturals polivalents** (XCCP), que acosta la programació cultural als barris perifèrics i als grups més vulnerables; la cultura popular i tradicional; el suport a les entitats del municipi; una política de preus

DRETS CULTURALS

Ciutadania activa i ple reconeixement dels drets culturals

assequibles que també impulsa la gratuïtat de bastantes activitats, i la integració de col·lectius amb diversitat funcional mitjançant criteris d'accessibilitat als equipaments i a través de la promoció d'activitats de formació i creació.

Les polítiques culturals són sensibles als temes de gènere, tot i que no disposen de manuals de bones pràctiques o reglaments de bones conductes. A banda, manquen dades segregades per gèneres en els informes i estudis que permetin aprofundir en aquest aspecte.

Una primera acció a fer, doncs, serà definir els drets i vetllar per la seva implementació de forma transversal. Caldrà també ser especialment sensibles a eliminar els obstacles que dificulten aquest accés i participació en al vida cultural, i molt especialment per part dels col·lectius històricament més marginats.

El conjunt de les persones participants en aquest grup de debat ha situat la ciutat de Sant Cugat del Vallès en un nivell mig (en desenvolupament) o alt (avançat) pel que fa als drets culturals. Només una de les accions s'ha valorat que estava en un nivell baix (embrionari). La valoració global és de 58/100, força més alta que la de la mitjana obtinguda el 2015 pel grup global d'experts de referència de *Cultura 21: Accions*, que va ser de 35/100. De fet, aquest és, dels 9 compromisos, el que manté un diferencial més elevat entre la ciutat analitzada i els valors de referència de 2015.

Així, globalment els drets culturals es veuen reflectits en el conjunt de les polítiques culturals, encara que d'una manera sobreentesa o implícita. La participació activa de la ciutadania en la vida cultural local és, amb tota certesa, el dret cultural més reconegut. Forma part del cor de les polítiques culturals i així es manifesta en el Pla d'Acció Cultural de 2005, actualitzat el 2015. Aquest impuls a la participació es concreta en un conjunt de mecanismes centrats principalment en les taules de participació ciutadana, sectorials i territorials, però que no sempre funcionen de manera òptima i, per tant, convindria replantejar-los.

De la mateixa manera, s'ha valorat molt positivament l'existència i l'acompliment dels estàndards de serveis culturals mínims, de polítiques per implicar la ciutadania

DRETS CULTURALS

Ciutadania activa i ple reconeixement dels drets culturals

en els pràctiques culturals i de programes per incrementar el nombre de persones membres de les entitats culturals de la ciutat.

Els aspectes en què encara cal aprofundir i treballar més a fons són l'atenció als col·lectius més vulnerables, relativament reduïts a Sant Cugat, però tot i així, existents; la conscienciació de les associacions culturals locals cap al tema dels drets culturals que, tot i que els treballen, no els expliciten com a tals en les seves propostes, i l'anàlisi dels obstacles existents en l'accés a la participació, i la de la dona en particular, pel que fa a les pràctiques i la creació cultural.

Bones pràctiques recollides al taller *Cultura 21 Lab*

| **Fem un Museu**, una iniciativa cultural amb set anys d'existència que té com a propòsit principal acostar el món de l'art a col·lectius en risc d'exclusió social i, més concretament, a col·lectius de persones amb discapacitat intel·lectual.

Mesures per fer front a les debilitats proposades al taller *Cultura 21 Lab*

| Elaborar una Carta de Drets Culturals, donar-la a conèixer i assegurar la seva referència explícita i la pràctica efectiva tant dels programes municipals com els associatius.

PATRIMONI, DIVERSITAT I CREATIVITAT

El patrimoni, la diversitat i la creativitat són elements constitutius de la vida cultural

Cultura 21: Accions suggereix que el patrimoni, la diversitat i la creativitat representen el nucli de les polítiques culturals públiques, i que els governs locals han de garantir que se'ls faci atenció i "negociar" les tensions que puguin existir entre ells; per exemple, la preservació del patrimoni i la promoció de la creativitat contemporània, els relats culturals majoritaris i les pràctiques de les minories i les comunitats creades pels processos migratoris, i la recerca de l'excel·lència enfront de l'anomenada cultura de proximitat.

"La tradició que no dialoga amb el temps present esdevé estàtica, es fossilitza. Igualment, l'avantguarda que no és capaç de fertilitzar-se amb la tradició patirà desarrelament." "El respecte i la posada en valor de la diversitat requereixen la integració d'estratègies multiculturals (el reconeixement de persones amb relats culturals diversos que viuen en un mateix territori) i interculturals (les pràctiques culturals que permeten crear vincles entre les persones)." "Crear les condicions per construir l'excel·lència a partir d'un nou diàleg entre proximitat i visibilitat és indispensable per a l'existència d'unes polítiques culturals sostenibles."

Aspectes a destacar del diagnòstic previ "Anàlisi de les polítiques culturals de Sant Cugat del Vallès a partir de Cultura 21: Accions"

Les polítiques culturals locals s'han de constituir a partir de consideracions relatives al patrimoni, la diversitat i la creativitat. A Sant Cugat, l'Ajuntament s'ha dotat d'un equip de treball, uns recursos i un finançament considerat força satisfactori. En conseqüència, l'oferta de serveis pel que fa a programes i activitats és àmplia i ben valorada.

L'Ajuntament de Sant Cugat manté una àmplia política de protecció del patrimoni i disposa de diferents instruments, alguns d'ells més pròpiament culturals i altres urbanístics, però sovint desenvolupats en col·laboració. L'agent principal de la gestió del patrimoni és el **Museu de Sant Cugat**.

L'oferta cultural abasta tots els sectors: arts escèniques, música, arts visuals, literatura, audiovisual, patrimoni, cultura popular i tradicional, etc. Hi ha un interès

PATRIMONI, DIVERSITAT I CREATIVITAT

El patrimoni, la diversitat i la creativitat són elements constitutius de la vida cultural

especial en dos àmbits d'actuació, a banda de les produccions locals, que se situen als límits de l'acció cultural: la divulgació de la ciència i la cooperació cultural internacional.

Amb tot, la configuració urbanística de Sant Cugat, amb pocs espais fabrils o similars que hagin pogut quedar en desús, no facilita la generació d'espais de suport a la creació artística (escènica, visual i musical). La ciutat, amb una planificació urbanística bastant recent, no ha contemplat en la seva configuració aquests tipus d'equipaments que avui dia es fan necessaris, tot i que equipaments com els de la **Xarxa de Centres Culturals Polivalents** i el **Teatre-Auditori**, entre d'altres, ofereixen espais molt valorats per a l'activitat cultural.

Pel que fa al respecte i la posada en valor de la diversitat, a Sant Cugat és necessària la integració d'estratègies multiculturals i interculturals que permetin el reconeixement de persones amb orígens i relats culturals diferents i la creació de vincles entre elles. L'Ajuntament promou l'excel·lència en la creació cultural i també dona suport a les entitats locals a través de subvencions, però sense valorar prou la capacitat de crear i recrear els diferents imaginaris comuns en què les persones es poden reconèixer lliurement, actualitzant les tradicions heretades del passat.

Aquest compromís té una visió múltiple amb tres dimensions prou diferents però que es complementen: el valor del patrimoni, el treball amb i per a la diversitat i la riquesa de la creativitat en les arts. Potser per això, en aquest compromís les valoracions abasten tots els extrems, des de posicionaments molt crítics fins a reconeixements molt positius.

Les valoracions globals del taller d'autoavaluació són més elevades que les efectuades en la majoria de ciutats que van contribuir a elaborar la mitjana global de 2015, d'un 56/100 davant d'un 50/100 global, i són indicatives de la relativa millor salut quant a propostes i continguts culturals que en d'altres ciutats de referència.

PATRIMONI, DIVERSITAT I CREATIVITAT

El patrimoni, la diversitat i la creativitat són elements constitutius de la vida cultural

Un dels aspectes més satisfactoris és que l'Ajuntament compta amb un organigrama i un pressupost específic per a la cultura. També es valora positivament l'oferta cultural per part de l'Ajuntament que es concreta en les activitats que es programen en els equipaments, els cicles estables, els festivals o formats similars, les celebracions concretes i altres. Finalment, destaca el suport a les arts, tant pel que fa als agents més professionals com a les entitats i, sobretot, des de la formació artística (bones escoles d'arts diverses) i la difusió (bones programacions). Com sol passar sempre, alguns sectors (arts escèniques i música), reben més atenció que d'altres (les arts visuals i plàstiques).

Els àmbits que es troben en desenvolupament són les polítiques relatives al patrimoni, amb aspectes més positius (Catàleg, comissió de seguiment, programes socials del **Museu**, etc.) i amb d'altres més mancats en aquests moments, com la difusió de l'art i del patrimoni escrit de l'**Arxiu Municipal**. També estan en un nivell intermedi la presència de produccions locals a les programacions municipals, molt fluctuants d'un sector o d'un programa a un altre i amb falta d'espais de petit format per expressar-se; la divulgació de la cultura científica, amb certes iniciatives però mancada d'un pla o un impuls més gran, i els programes de cooperació internacional, presents però poc visibles encara.

En l'àmbit en el qual encara queda força camí per recórrer és en el suport a la creació i la producció, materialitzades en gran part per les residències artístiques, pràcticament inexistents des de l'esfera pública a Sant Cugat, i també en el reconeixement i l'expressió de la diversitat i la promoció de les llengües minoritàries.

Bones pràctiques recollides al taller *Cultura 21 Lab*

- El suport institucional del govern local donat a les entitats, ja sigui per via de subvencions econòmiques, ja sigui per la cessió d'instal·lacions i infraestructures, tot i que sovint més estandarditzat que amb criteri diferenciador.
- La defensa de la propietat pública del **Monestir de Sant Cugat**, bé cultural d'interès nacional (BCIN), enfront de la immatriculació portada a terme pel bisbat.
- Els programes de suport a la difusió musical.

PATRIMONI, DIVERSITAT I CREATIVITAT

El patrimoni, la diversitat i la creativitat són elements constitutius de la vida cultural

- | Projecte "Guia'm pel Monestir": visites guiades al Claustre conduïdes per persones afectades per la Síndrome d'Asperger.
- | El **Premi de Poesia Gabriel Ferrater**, d'abast nacional tot i ser minoritari.

Mesures per fer front a les debilitats proposades al taller *Cultura 21 Lab*

- | Afavorir la participació ciutadana quant a l'establiment de prioritats i la presa de decisions en les polítiques culturals. El guiatge d'experts ha d'anar acompanyat del contacte amb la població i la realitat local.
- | Progressar en la dimensió de país per a poder arribar amb naturalitat a l'àmbit internacional. Avançar en les produccions pròpies exportables.
- | Fomentar l'experimentació de la ciutadania en l'àmbit de la creativitat.
- | Millorar la comunicació institucional, tant internament com amb la ciutadania.
- | Millorar la comunicació de les activitats culturals organitzades per entitats cíviques.
- | Assolir una agenda de programació comuna entre institucions i entitats.

Promoure la ciutadania activa a través de la construcció de capacitats culturals

Cultura 21: Accions explicita que l'educació i la formació continua formen part dels drets culturals. Les ciutats són espais d'aprenentatge que afavoreixen l'exploració de les sinèrgies entre els recursos culturals i l'educació. "Aquestes sinèrgies poden prendre diverses formes: millora de l'accés i de la participació en la cultura a les escoles i els centres d'educació formal i informal, promoció de l'educació artística i de les capacitats creatives i tecnològiques, activitats educatives i de mediació cultural dissenyades per artistes i institucions culturals, etc."

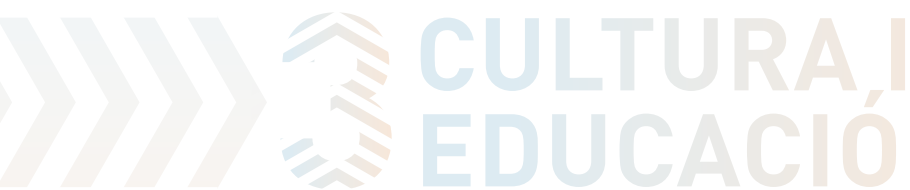
"Les polítiques en aquesta àrea han de considerar l'educació formal i no formal, incloure les oportunitats d'aprenentatge de tots els grups d'edat i promoure l'intercanvi i les connexions necessàries entre els coneixements instituïts i els coneixements que sorgeixen dels usos quotidians i així contribueixen a la innovació social."

Aspectes a destacar del diagnòstic previ "Anàlisi de les polítiques culturals de Sant Cugat del Vallès a partir de Cultura 21: Accions"

El desenvolupament cultural, entès com un procés que porta a l'ampliació de les oportunitats d'expressió i l'accés als coneixements, està íntimament lligat amb l'educació i l'aprenentatge permanent.

En aquest sentit, Sant Cugat ha elaborat un **Pla de Dinamització Educativa** i un **Pla de Cultura** que intercanvien accions de cooperació, però sense arribar a constituir una estratègia consolidada ni que compti amb una plataforma estable de coordinació. Tampoc no s'ha detectat cap estructura que reuneixi els actors públics, cívics i privats en els àmbits de la cultura, l'educació i la formació permanent, tot i que sí hi ha algunes aliances o col·laboracions puntuals sectorials entre agents.

En general, les estratègies educatives i de formació de Sant Cugat estan molt desenvolupades. Es vinculen adequadament amb els recursos i les infraestructures culturals locals i promouen una oferta educativa extensa i que actualment està molt consolidada. En els diferents equipaments culturals públics, com el **Museu**, el **Teatre-Auditori**, les biblioteques i els centres culturals polivalents (com ara el **Casal Torreblanca**), s'hi duen a terme moltes activitats educatives i formatives, algunes d'elles en coordinació amb les escoles i els instituts.

Promoure la ciutadania activa a través de la construcció de capacitats culturals

D'altra banda, les polítiques educatives de Sant Cugat vetllen per l'accés dels joves a les manifestacions culturals locals. Els joves participen en el disseny d'activitats culturals locals com la Festa Major, en el marc del **Consell de Joves 13-16**. Tot i això, la ubicació del municipi dins l'Àrea Metropolitana de Barcelona fa que sovint es tingui com a referència Barcelona i altres ciutats properes com Terrassa i Sabadell, per a les activitats educatives, formatives i d'oci.

Pel que fa a l'educació artística i cultural, Sant Cugat compta amb bones escoles d'art (música, arts plàstiques, dansa i, recentment, una acadèmia de circ). Ja en el **Pla de Cultura** de Sant Cugat de 2005, els ensenyaments artístics es consideraven com a factors clau de la formació de públics i de creadors. En districtes com Les Planes o La Floresta es percep una menor participació en aquests tipus d'activitats educatives, però, i és necessari fer un esforç per afavorir l'accessibilitat de totes les persones.

Cultura i educació és, segurament, el binomi més destacat de tots els sectors amb qui dialoguen les polítiques culturals. La valoració de les i els participants al taller d'autoavaluació *Cultura 21 Lab*, d'un 54/100, és força més elevada que l'obtinguda en la mitjana mundial de 2015, d'un 38/100.

Les accions que assoleixen més consens satisfactori són la formació en gestió i polítiques culturals, no a escala local, ja que no es considera necessari, sinó a Barcelona o lligada a la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB); l'escola catalana, on s'adquireixen les habilitats i els coneixements culturals, i l'existència de canals i dispositius per compartir informació sobre activitats culturals i educatives. Val a dir que tots els aspectes valorats satisfactòriament són de responsabilitat extra-municipal.

L'estratègia que vincula la cultura i l'educació, i que és valorada de manera intermèdia o en desenvolupament, es vehicula a través de l'existència d'activitats educatives per a entorns formals i no formals, la presència dels drets culturals en els programes educatius i de formació cultural, l'educació artística mateixa (molt estesa però no sempre accessible pels costos i la manca de places), i la valoració dels recursos culturals locals per part de les estratègies educatives i de formació.

Promoure la ciutadania activa a través de la construcció de capacitats culturals

Només la poca presència de les activitats culturals per fomentar la creativitat a les escoles i, en menor mesura, la poca interacció de les taules de cultura i d'educació són percebudes com a clarament deficitàries.

Tot i això, globalment es pot dir que "Cultura i educació" és un dels compromisos amb una valoració més positiva. Es detecta que hi ha un diàleg clar entre educació i cultura que es tradueix actualment en un seguit d'accions. Tot i així, cal definir una estratègia per tal que aquestes accions i l'oferta existent sigui estructural, més eficaç i transformadora. El municipi disposa de força en ambdós sectors: un sector cultural fort i amb ganes d'acostar-se al món educatiu i un sector educatiu altament sensibilitzat i actiu quant a la seva connexió amb la cultura. Només calen més espais de trobada i de treball entre ells.

Bones pràctiques recollides al taller *Cultura 21 Lab*

- El catàleg extens que s'ofereix dins del **PDE** (Pla de Dinamització Educativa) i el PEE (Pla Educatiu d'Entorn).
- La **Xarxa de centres culturals polivalents** (XCCP) i la seva programació és un exemple de diàleg entre cultura i educació no formal.
- El programa "**Apropa Cultura**", que busca facilitar l'accés a la cultura dels col·lectius més vulnerables, i que està implantat a nivell local.
- El programa "**Anem al Teatre**", una iniciativa de la Diputació de Barcelona que promou les arts escèniques a les escoles mitjançant l'oferta d'una sèrie d'espectacles a preus reduïts.

Mesures per fer front a les debilitats proposades al taller *Cultura 21 Lab*

- Definir una estratègia, a través d'un pla específic, perquè la voluntat, les accions i l'oferta ja existents es tradueixin en un posicionament formal, planificat i avaluable.
- Fer que els espais de trobada i d'intercanvi dels diferents agents culturals, com ara les taules de participació que formen el Consell de cultura, dialoguin de manera més formal, estable i continuada amb el sector educatiu de la ciutat.
- Valorar específicament, a l'hora de rebre suport econòmic municipal, la realització d'activitats educatives en els programes culturals.
- Ampliar l'oferta de places en alguns centres com el Taller Triangle o l'Escola Municipal de Música.

CULTURA I MEDI AMBIENT

Els factors culturals com a acceleradors de la responsabilitat ambiental

“Els aspectes culturals influeixen en la nostra comprensió del medi ambient i la relació que hi establim. La consideració del benestar de les generacions futures ja ha integrat una reflexió explícita sobre el medi ambient i ha d’incorporar-ne una altra sobre la cultura.”

“Els habitants d’un territori, mitjançant les seves pràctiques culturals, valors i visions del món, modifiquen els seus ecosistemes. Els espais “naturals” i els recursos biològics són utilitzats per les activitats humanes, de les quals tot sovint depenen i sense les quals podrien desaparèixer (per exemple, el patrimoni biològic agrari). Aquests espais i recursos són també portadors de cultura, en la mesura que ens remeten a la nostra història, coneixements pràctics i identitat (per exemple, el patrimoni gastronòmic), aporten valors estètics (els paisatges urbans o rurals) o condicionen la nostra capacitat de resposta davant els canvis (resiliència). Els coneixements dels habitants sobre els seus ecosistemes són les primeres riqueses dels territoris.”

“Els governs locals són actors centrals per assegurar la deguda consideració al canvi climàtic i per promoure el coneixement i les capacitats dels habitants davant aquest repte global. A més, els governs locals poden afavorir l’accés als recursos necessaris per al desenvolupament de formes de producció d’aliments ecològics i sans.”

Aspectes a destacar del diagnòstic previ “Anàlisi de les polítiques culturals de Sant Cugat del Vallès a partir de Cultura 21: Accions”

Reconèixer la importància de la cultura en el desenvolupament sostenible condueix a explorar les connexions entre els aspectes culturals i mediambientals. A nivell profund, els aspectes culturals influeixen en la comprensió del medi ambient i la relació que la ciutadania hi estableix.

Sant Cugat ha fet del medi ambient un dels seus emblemes, sinó el principal, potenciant la qualitat de vida del municipi. Això no es tradueix, amb tot, en un vincle sòlid entre els sectors ambiental i cultural pel que fa a les polítiques del municipi. És en el treball sobre aquest nexa de relació on hi ha més marge de millora, perquè actualment no hi ha una coordinació formal entre els serveis de Medi ambient i Cultura que integri els factors culturals en les estratègies locals de promoció de la sostenibilitat ambiental.

CULTURA I MEDI AMBIENT

Els factors culturals com a acceleradors de la responsabilitat ambiental

Els plans que formen part de les polítiques públiques en matèria de medi ambient, així com les diverses estratègies de promoció de la sostenibilitat ambiental, només incorporen implícitament alguns factors culturals, sobretot pel que fa a l'accés als recursos necessaris per al desenvolupament de formes de producció d'aliments ecològics i sans, que Sant Cugat impulsa amb el consum de productes de proximitat i de temporada, amb una estratègia que vincula els horts urbans i els menjadors escolars, per exemple.

La història del municipi de Sant Cugat es vincula a l'agricultura, concretament al conreu de la vinya. En relació a la preservació de l'activitat agrícola, a través de cooperatives, i les pràctiques tradicionals amb valor patrimonial, com ara els murs de pedra seca, s'evidencia que manquen recursos per iniciar una estratègies sòlides. Amb tot, destaquen projectes culturals com el ViLab, vinculat a l'espai del Celler Modernista, que posa en valor el passat vitivinícola de Sant Cugat.

En aquest sentit, també hi ha la consciència que cal millorar les pràctiques de gestió forestal i potenciar la recuperació d'espais patrimonials com les masies del Parc Natural de Collserola. Cal, a més, augmentar la sensibilització de la ciutadania sobre el canvi climàtic, tot i que s'han fet avenços significatius en la reducció i la gestió de residus durant les activitats culturals en espais naturals i urbans, i també pel que fa a la caracterització dels espais, orientada a aconseguir un baix impacte mediambiental des del punt de vista de la contaminació acústica.

Sant Cugat com a ciutat ha fet una forta aposta pel tema ambiental i també per la cultura. Per tant, aquest binomi hauria de ser un dels més identificatius de la manera de ser i de fer del municipi. Certament, és un dels compromisos temàtics més ben valorats en el taller participatiu *Cultura 21 Lab* amb un 53/100, bastant per sobre del 30/100 global, tot i que es constata que si bé s'adopten mesures en cadascun dels sectors, manca coordinació entre ells a l'hora de dur-les a terme.

Sobre les polítiques mediambientals es valora positivament la utilització sostenible d'espais públics, un dels punts més forts de la ciutat i la seva promoció exterior; el reconeixement cultural dels espais naturals i la presència de la història i la cultura en la promoció de pautes de consum dels productes locals.

CULTURA I MEDI AMBIENT

Els factors culturals com a acceleradors de la responsabilitat ambiental

Entre els aspectes que es troben en desenvolupament i que caldria millorar hi ha la coordinació entre els departaments de cultura i de medi ambient que en aquests moments existeix a nivell de l'acció puntual però no de manera estructural. Això permetria donar més visibilitat a la connexió entre la cultura i la sostenibilitat mediambiental. Paral·lelament aquesta consciència i acció mediambiental hauria de ser més present en les entitats culturals, al menys aquelles que reben suport públic. Finalment, es podria treballar més el reconeixement cultural de la gastronomia, basada en els productes de proximitat.

En el capítol dels aspectes del binomi cultura-medi ambient que, pel seu estat encara embrionari, necessiten d'un fort impuls, cal destacar més sensibilitat i presència dels factors culturals i dels tradicionals en les estratègies mediambientals, i la necessitat d'una plataforma de tots els agents que treballen en la relació entre els àmbits culturals i mediambiental.

Bones pràctiques recollides al taller *Cultura 21 Lab*

- | Dinamització local agroecològica i marca de garantia Collserola: vol recuperar cultius propis de la ciutat i de l'àmbit territorial del parc natural de la Serra de Collserola.
- | Programa "**Alimentem Collserola**": proposta alimentària fresca i saludable de productes Km 0 que s'implanta als menjadors escolars al curs 2018-2019, en 7 escoles.
- | **ViLab**, centre d'interpretació del vi a Sant Cugat.
- | Creació de 5 horts urbans, molt sol·licitats a Sant Cugat, com a ús provisional d'espais públics desocupats, on es practica l'agricultura ecològica d'autoconsum de forma comunitària, recuperant el passat agrícola en l'imaginari col·lectiu i es millora la qualitat ambiental i de vida de la ciutat.
- | Festa Major amb gots reutilitzables, per reduir la generació de residus.
- | Foment de l'ús de la bicicleta quan hi ha celebracions culturals, habilitant zones de d'aparcament.

Mesures per fer front a les debilitats proposades al taller *Cultura 21 Lab*

- | Comunicar més el que es fa i es posa en marxa, perquè no s'arriba bé a la ciutadania.
- | Millorar la coordinació entre els àmbits interns de l'Ajuntament.

Tota economia sostenible exigeix una responsabilitat cultural

El capítol dedicat a la cultura i l'economia a *Cultura 21: Accions* aborda diverses dimensions. En primer lloc, el paper de les activitats culturals en el foment d'un desenvolupament econòmic global, sostenible i inclusiu, per exemple, a través de l'esperit empresarial, l'ocupació i el turisme, que fan un ús sostenible dels recursos culturals.

En segon lloc, també s'entén que "les formes d'organització econòmica es basen en determinats valors i opcions culturals ... L'ecosistema cultural no es pot considerar un apèndix de l'economia; al contrari, és la dimensió que el sustenta."

Finalment, cal fer atenció a les condicions de treball i de la disponibilitat de finançament adequat per als artistes i els professionals de la cultura, així com a les iniciatives culturals més febles, és a dir, les que poden ser menys rendibles en el mercat.

Aspectes a destacar del diagnòstic previ "Anàlisi de les polítiques culturals de Sant Cugat del Vallès a partir de Cultura 21: Accions"

L'economia, per tal de ser sostenible, ha d'analitzar els valors en els quals es recolza i considerar els recursos culturals de l'entorn en el qual es desenvolupa. L'adequació de l'economia amb els recursos locals és la font de la seva legitimitat i el seu dinamisme.

Tot i compartir, hores d'ara, àrea política a l'Ajuntament, la cultura i al promoció econòmica no mantenen un vincle estret: des de l'economia no es veu la cultura com un sector prioritari d'actuació, tot i que hi ha un reconeixement implícit de la necessitat de treballar en aquesta direcció. Val a dir, també, que des de la cultura hi ha la reticència a valorar el rol d'aquest sector en el desenvolupament de l'economia local, i que seria convenient elaborar una visió definida de les indústries culturals, amb una estratègia i una planificació adequades.

Actualment, no hi ha gaires mecanismes que permetin conèixer la contribució econòmica dels actors culturals, ni de la resta de sectors, tant dels àmbits públic, cívic i privat en l'economia local. Es desconeix el detall de les característiques i dinàmiques de les empreses culturals perquè no hi ha una sistematització en el

Tota economia sostenible exigeix una responsabilitat cultural

recull de dades estadístiques. Per tant, seria òptim que el govern local pogués oferir una estadística cultural per sectors amb indicadors concrets que permetés obtenir una visió precisa sobre l'impacte de la cultura en la generació de riquesa i ocupació.

L'àmbit en què possiblement hi ha més relació entre cultura i economia és el del finançament de propostes culturals per part d'empreses locals. Hi ha empreses patrocinadores de projectes culturals amb vocació de mercat, les quals financen concerts i cicles dins de la programació del **Teatre-Auditori**, per exemple, i recentment s'estan empenent accions per disposar de mecanismes suficients per atendre la diversitat de projectes existents. L'Ajuntament, en aquest sentit, treballa per sistematitzar la col·laboració entre l'àmbit econòmic privat i els projectes culturals desenvolupats per les entitats, dins del foment de la Responsabilitat Social Corporativa (RSC) empresarial, però cal apostar més encara per la innovació.

Un altre punt de confluència es dona entre patrimoni i turisme. El model turístic de Sant Cugat és sostenible i equilibrat al territori, tot i que potser no està prou connectat amb la comunitat local i no és gaire interactiu amb l'ecosistema cultural; sobretot amb el sector artístic. Cal seguir impulsant la promoció exterior de Sant Cugat i la seva consolidació com a ciutat cultural.

La relació entre cultura i economia és severament avaluada en el cas de Sant Cugat. En cap de les accions validades s'arriba a reconèixer un nivell avançat o satisfactori. És un resultat sorprenent tenint en compte que la ciutat s'associa exteriorment a un municipi amb una alta sensibilitat cap els aspectes de l'economia i l'empresa. En clau de *Cultura 21 Lab*, el resultat (33/100) és lleugerament inferior a la mitjana global de 2015 (38/100).

Entre els aspectes més ben valorats, però situats en els marges d'allò que es troba encara en desenvolupament, hi ha els programes de Responsabilitat Social de les empreses així com també de les organitzacions empresarials locals, que inclouen explícitament aspectes culturals de la ciutat. Ambdós factors són, inicialment, externs a l'Ajuntament, tot i que aquest pot contribuir per la part de facilitar els recursos culturals locals.

Tota economia sostenible exigeix una responsabilitat cultural

Valorats per sota, però tot just encara en desenvolupament trobem la majoria de les accions avaluades: la legislació com a garant de la contractació i retribució adequades, els espais d'informació sobre drets d'autor i altres temes similars, la inclusió dels coneixements i les competències culturals en els programes d'accés a l'ocupació, el finançament dels projectes culturals que tenen vocació de mercat inclosos el patrocini i el mecenatge, el partenariat entre els agents culturals i les empreses, així com el model turístic connectat amb el territori, la comunitat i l'ecosistema cultural.

Es queden en un nivell bàsic o embrionari el vincle entre les estratègies de desenvolupament econòmic i les de la cultura com a agent clau en l'economia local, la poca anàlisi que es fa de la contribució dels agents culturals en l'economia local, la poca existència de mecanismes de contribució mitjançant el micro-mecenatge i similars, així com el poc valor que se li dóna actualment als oficis implantats al territori. No obstant això, es valora molt positivament que actualment s'estiguin promovent iniciatives com les de la **Casa Aymat** i **Can Quitèria**, espais per a l'estudi, el foment i la difusió de l'art tèxtil, entre d'altres.

Bones pràctiques recollides al taller *Cultura 21 Lab*

El catàleg, en procés, de recursos per interrelacionar les empreses amb el món cultural i mirar d'aconseguir més suports (inversions, patrocinadors), sobretot quan s'ha constatat que hi ha interès de les multinacionals i ara també d'algunes PIMES per incloure la cultura dins els seus programes de Responsabilitat Social Empresarial.

Programes culturals que ajuden a dinamitzar l'economia dels comerços i viceversa (Músics de Carrer; La Banda, al barri de l'Estació...).

Mesures per fer front a les debilitats proposades al taller *Cultura 21 Lab*

Incentivar més coordinació entre els departaments municipals de cultura i d'economia, amb programes concrets de treball.

Contemplar els oficis i les competències culturals en la formació ocupacional.

Elaborar un estudi sobre l'impacte econòmic del sector cultural de Sant Cugat.

Generar un mecanisme per facilitar la contribució econòmica ciutadana (micro-mecenatge) als projectes culturals locals amb vocació empresarial, però també associativa.

CULTURA, EQUITAT I INCLUSIÓ SOCIAL

Els factors culturals contribueixen al desenvolupament de nous vincles socials

“Els processos culturals i creatius tenen un fort impacte en el benestar personal, la salut i l’autoestima de les persones. ... La participació activa a la vida cultural és una de les claus de la inclusió social. ... Els factors culturals poden contribuir a la resolució de conflictes i l’enfortiment del teixit social i la resiliència dels grups i les comunitats. També poden promoure o obstaculitzar l’accés a alguns serveis públics (per exemple, salut, educació, inclusió social i ocupació).”

Cultura 21: Accions afirma que els processos culturals són clau per evitar l’exclusió i “no deixar ningú enrere”. En aquest sentit, els serveis públics i les àrees d’acció política han d’identificar i fer front a discriminacions basades en el gènere o l’ètnia, per exemple, a través de polítiques i programes que ampliïn els espais comuns i la participació de tothom, amb metodologies obertes i participatives que respectin la llibertat d’elecció i el dret a la diferència.

Aspectes a destacar del diagnòstic previ “Anàlisi de les polítiques culturals de Sant Cugat del Vallès a partir de Cultura 21: Accions”

Els processos culturals i creatius tenen un fort impacte en el benestar personal, la salut i l’autoestima de les persones. Fan possible que els individus i els grups humans explorin la seva pròpia història i els seus relats d’identificació, afavoreixen el desenvolupament de nous sentits i significats en les seves vides i amplien les llibertats.

Així mateix, els processos culturals són clau per evitar l’exclusió i “no deixar ningú enrere”. A Sant Cugat existeixen pocs eixos explícitament culturals en les estratègies locals de l’esfera social. La cultura no és, per tant, un vèrtex remarcable a l’hora de planificar les polítiques socials de competència municipal.

A Sant Cugat costa donar visibilitat als col·lectius més desafavorits. Els factors que determinen la vulnerabilitat culturals de certs grups són contemplats, però no es recullen de manera sistematitzada a causa, en part, a la recerca de l’excel·lència en les polítiques públiques i als pocs recursos humans disponibles en aquest camp al govern local. El **Museu** i el **Centre d’Art Maristany**, per exemple, destaquen per oferir la possibilitat d’accedir al consum cultural a aquests grups mitjançant programes específics, tal com ho fa el programa Apropa Cultura a l’espai del **Teatre-Auditori**.

CULTURA, EQUITAT I INCLUSIÓ SOCIAL

Els factors culturals contribueixen al desenvolupament de nous vincles socials

Pel que fa als òrgans de participació, a Sant Cugat hi ha taules sobre mobilitat reduïda, gent gran, malalties neurològiques i salut mental. No obstant això, no es fa un seguiment de la relació entre benestar personal, salut i les pràctiques culturals actives.

En termes d'equitat, la igualtat de drets de la dona és un dels camps en què s'aprecia més sensibilitat, tot i que encara manca planificar una estratègia cultural sòlida amb perspectiva de gènere, malgrat l'existència del III Pla d'Igualtat de gènere per a la ciutadania 2018-2021.

Altres esferes en les que es treballa la inclusió és la joventut i la cooperació internacional. Seria òptim, però, que hi hagués més coordinació entre els àmbits de la cultura i l'acció social per analitzar quins són els obstacles que no permeten arribar a tots els públics i abordar-los amb una estratègia conjunta.

Hi ha un ampli consens sobre la contribució de la cultura en la cohesió social. En aquest aspecte, el taller participatiu *Cultura 21 Lab* ha expressat, pràcticament en totes les valoracions, un grau de satisfacció intermedi, en el nivell en desenvolupament, excepte un parell de casos. La puntuació global (45/100) supera, aquest cop més discretament, la mitjana global de 2015 (35/100).

Només el paper de les associacions que reben suport públic duent a terme programes que inclouen programes en territoris i comunitats més desfavorides acaba tenint una valoració lleugerament positiva.

En l'esfera de les accions amb un alt nivell en desenvolupament hi ha preferentment les anàlisis que es fan de la relació entre les polítiques de benestar social, salut i cultura, i dels factors de vulnerabilitat, així com el paper de les associacions en el desenvolupament de campanyes de sensibilització social. Amb menys valoració però encara dins la franja intermèdia, es troben la poca inclusió dels aspectes culturals en les estratègies socials per combatre la discriminació; els pocs recursos destinats a promoure la participació activa de les dones en la cultura; l'encara deficient accessibilitat, sobre tot de les persones amb discapacitat, als equipaments

CULTURA, EQUITAT I INCLUSIÓ SOCIAL

Els factors culturals contribueixen al desenvolupament de nous vincles socials

culturals; la inclusió de la dimensió cultural en les estratègies de resolució de conflictes; i la manca encara de suficients programes intergeneracionals.

Es detecta la manca d'una plataforma d'organitzacions del tercer sector que desenvolupin les seves activitats en al relació entre cultura, equitat i inclusió social.

Bones pràctiques recollides al taller *Cultura 21 Lab*

- | El **Baròmetre inclusiu**, que està previst que es faci cada dos anys.
- | El projecte "**Aprentatge i Servei a l'escola secundària**", que combina processos d'aprenentatge i de servei a la comunitat.
- | El programa "**Apropa Cultura**", que busca facilitar l'accés a la cultura dels col·lectius més vulnerables.

Mesures per fer front a les debilitats proposades al taller *Cultura 21 Lab*

- | Establir una estratègia de cooperació transversal entre tots els agents (públic, privat, associatiu) dels àmbits social i cultural per no limitar-se a fer accions puntuals.
- | Aprofitar les taules sectorials dels col·lectius socials per buscar recursos (acompanyament, transport, etc.) i fer sinergies per resoldre aquests aspectes en les pràctiques culturals.
- | Establir un espai permanent de treball transversal entre cultura i benestar social.
- | Valorar si és necessària una estructura com l'oficina de discapacitat pels temes de la diversitat religiosa, ètnica o lingüística.

CULTURA, PLANIFICACIÓ URBANA I ESPAI PÚBLIC

Planificar la ciutat i el territori amb consciència i sentit cultural

“La planificació urbana i els espais públics són bàsics en la transició cap a la sostenibilitat de les ciutats i les regions. Una planificació urbana que no considera explícitament els factors culturals té impactes negatius en la preservació del patrimoni, impedeix l'exercici de la memòria, de la creativitat i de la coexistència, promou l'homogeneïtzació i limita les oportunitats per accedir i participar en la vida cultural. ... Avui, la planificació urbana ha d'incloure l'avaluació de l'impacte cultural, de la mateixa manera com al segle XX va incorporar els estudis d'impacte mediambiental.”

Altres qüestions abordades en el marc de *Cultura 21: Accions* en aquest àmbit inclouen la utilització dels coneixements locals i les tècniques de construcció tradicionals, el potencial de les activitats i infraestructures culturals per contribuir a la regeneració urbana i la descentralització dels equipaments i recursos culturals a les ciutats.

Aspectes a destacar del diagnòstic previ “Anàlisi de les polítiques culturals de Sant Cugat del Vallès a partir de Cultura 21: Accions”

La planificació urbana i els espais públics són bàsics en la transició cap a la sostenibilitat de les ciutats i les regions. Avui, la planificació urbana ha d'incloure l'avaluació de l'impacte cultural, de la mateixa manera com al segle XX va incorporar els estudis d'impacte mediambiental. I Sant Cugat ha apostat fort per aquesta visió: la ciutat està ben planificada, urbanísticament parlant. A Sant Cugat el creixement urbanístic és un element especial donat el caràcter de “ciutat jardí” amb el que s'identifica el municipi.

L'Ajuntament fa un esforç especial en destacar els elements històrics del municipi que configuren la memòria històrica de la comunitat, i també s'estan duent a terme accions per preservar els espais naturals i agrícoles que compten amb uns usos tradicionals rellevants.

Tot i així, pel que fa a la planificació urbanística s'aprecien dificultats a l'hora d'anar més enllà de l'estadi de sensibilitat envers els actius culturals. Existeixen un inventari i un catàleg de bens i espais patrimonials, i actualment es protegeixen

CULTURA, PLANIFICACIÓ URBANA I ESPAI PÚBLIC

Planificar la ciutat i el territori amb consciència i sentit cultural

la majoria d'aquests actius, però caldria que estiguessin més integrats en la planificació de l'espai públic.

Amb tot, és destacable la coordinació entre planificació urbana i cultura; només calen protocols més estables. El Pla d'equipaments de Sant Cugat, aprovat en sessió plenària el desembre de 2010, és un bon referent. El Pla va néixer amb la voluntat de definir i preveure els equipaments i dotacions públiques que necessita la ciutat. Un dels aspectes més positius és la previsió de com els edificis es relacionen amb l'entorn, el barri i la ciutat, buscant una fusió amb l'entorn i les característiques dels barris.

A Sant Cugat l'espai públic està pensat per als vianants, tant per desplaçar-se com per trobar-se entre elles. Per això es va peatonalitzar progressivament per incrementar la relació veïnal i cultural. La ciutadania concep l'espai públic com un àmbit idoni per fer-hi activitats culturals; prova d'això n'és la gran quantitat de sol·licituds d'ocupació de la via pública per a celebrar-hi actes de tot tipus, sobretot de la cultura popular i tradicional, que rep l'Ajuntament regularment. S'és conscient que es podria aprofitar aquesta alta demanda per afavorir les propostes més integradores i respectuoses amb l'entorn.

L'art públic també disposa d'un pla propi per ser implantat al carrer, concretament a l'Eix Macià.

Aquest és, de llarg, el compromís més ben valorat al taller participatiu Cultura 21 Lab, amb un 68/100 davant del 44/100 global. Certament, Sant Cugat ha fet del seu planejament urbà una bandera d'identitat i de qualitat de vida al municipi. Per tant, la valoració que s'ha fet de les accions és mitja o alta, però no hi ha cap acció per sota de la mitjana.

Els aspectes més ben valorats, o en estat força avançat, són els plans d'urbanisme, els quals reconeixen la importància dels factors culturals, els diferents inventaris i catàlegs de béns patrimonials per ser protegits, el paper que juga la cultura en la renovació del centre històric, el reconeixement de l'espai públic com a recurs

CULTURA, PLANIFICACIÓ URBANA I ESPAI PÚBLIC

Planificar la ciutat i el territori amb consciència i sentit cultural

per a la interacció i la participació cultural, així com la participació ciutadana en la planificació urbana.

En un nivell en desenvolupament hi ha la planificació de les noves infraestructures com a constituents d'un ecosistema cultural ampli, la importància del paisatge en les polítiques urbanístiques, el reconeixement dels espais simbòlics, alguns d'ells concretats en un catàleg de patrimoni, el consens per garantir la qualitat tant en els edificis existents com en els nous, les polítiques en matèria de transport públic i mobilitat urbana per facilitar l'accés a les propostes culturals, però també el paper que se li dona a l'art públic, encara que falti un programa estructurat i l'existència d'una certa avaluació de l'impacte cultural en les polítiques urbanístiques (que no necessàriament es plasma en un document que l'expliciti).

Cap afirmació posada a contrast ciutadà ha merescut ser considerada a nivell embrionari o nul.

Bones pràctiques recollides al taller *Cultura 21 Lab*

- | Rehabilitació del **teatre de la Unió Santcugatena**.
- | **Pressupostos participatius**.
- | Pla especial de protecció del patrimoni arquitectònic de Sant Cugat: Catàleg de patrimoni (industrial, arqueològic, botànic i geològic).
- | Catàleg de masies i cases rurals de Sant Cugat inclòs en la **modificació puntual del PGM de Collserola** (actualment en tràmit d'aprovació).

Mesures per fer front a les debilitats proposades al taller *Cultura 21 Lab*

- | Millorar la mobilitat d'aquells barris que no disposen d'equipaments culturals, amb microbusos o autobús a demanda.
- | Emetre un informe preceptiu per part de la Comissió de cultura en els expedients de planejament urbanístic, encara que no sigui vinculant, per determinar la necessitat i els usos dels equipaments existents i futurs.

CULTURA, INFORMACIÓ I CONEIXEMENT

Les tecnologies contribueixen a la pluralitat i la construcció de ciutadania

“Incrementar les oportunitats per a l'accés a la informació i la participació en la generació de coneixement és un procés d'ordre cultural que forma part de les condicions bàsiques del desenvolupament sostenible.”

Entre les qüestions abordades a *Cultura 21: Accions* en aquest àmbit figuren l'important rol de les tecnologies digitals i mòbils per facilitar l'accés al coneixement i la creativitat (però també els reptes que es plantegen en aspectes com ara la privacitat), el paper de les institucions culturals en la facilitació de l'accés a la informació i el coneixement (per exemple, les biblioteques, els arxius, els museus, etc.) i el rol dels mitjans de comunicació en la provisió d'una informació plural i diversa sobre la vida cultural.

Aspectes a destacar del diagnòstic previ “Anàlisi de les polítiques culturals de Sant Cugat del Vallès a partir de Cultura 21: Accions”

Incrementar les oportunitats per a l'accés a la informació i la participació en la generació de coneixement és un procés d'ordre cultural que forma part de les condicions bàsiques del desenvolupament sostenible.

El rol de les institucions culturals en la facilitació de l'accés a la informació i el coneixement (per exemple, les biblioteques, els arxius i els museus) i el dels mitjans de comunicació en la provisió d'una informació plural i diversa sobre la vida cultural és cabdal per implementar unes polítiques públiques fermament arrelades en la democràcia, la pluralitat, la participació i la sostenibilitat.

A Sant Cugat l'accés a la informació s'aborda des de dues esferes diferents: els serveis de premsa i comunicació de l'Ajuntament, així com altres mitjans privats, treballen per fer arribar la informació lliure i pluralista, i les biblioteques aborden la difusió del coneixement i la construcció de capacitat crítica.

Les biblioteques, especialment, són la porta d'entrada a la informació, el coneixement i la documentació, particularment per alguns sectors de la població. Es percep la sensació d'estar fent una gran feina, entre moltes altres, en l'accés a la informació lliure i pluralista, però massa sovint el seu paper queda desdibuixat

CULTURA, INFORMACIÓ I CONEIXEMENT

Les tecnologies contribueixen a la pluralitat i la construcció de ciutadania

i cal explicar-lo de nou en el mapa cultural de la ciutat per trencar aquesta certa invisibilitat.

En general, els mitjans informatius i de comunicació, uns més que d'altres, són sensibles als col·lectius tradicionalment més al marge del corrent dominant. En un municipi altament digitalitzat, l'accés als mitjans és elevat. Tot i així, l'Ajuntament treballa, especialment des de les biblioteques, per evitar la generació d'una possible escletxa digital.

Pel que fa a les TIC, hi ha programes sobre les formes de creació, producció i distribució digital, com ara el **Living Lab de la Biblioteca de Volpelleres – Miquel Batllori**, però de moment no s'acaba d'aprofitar tot el seu potencial.

Aquest compromís ha rebut un nivell de crítica ciutadana important, fet que ha situat moltes de les accions analitzades en un nivell embrionari. Només una de les accions ha rebut una valoració positiva. En clau de *Cultura 21 Lab* val a dir que el resultat és baix; la puntuació ha estat de 34/100 en relació amb un 43/100 global. Aquest fet pot estar ocasionat per l'exigència elevada cap a un sector, el del coneixement, directament relacionat amb la cultura, i per la percepció d'un nivell de comunicació de les polítiques i accions culturals encara no prou òptim.

L'acció més ben valorada fa referència al paper que les associacions culturals locals donen a la informació i el coneixement, i al seu suport a la importància de la cultura com a bé comú.

Unes quantes accions són valorades de manera intermèdia, com els mecanismes existents, públics i socials, que fan d'observatori sobre la legislació actual en matèria de llibertat d'expressió, inclosa l'expressió artística, llibertat d'opinió i informació i el respecte a la diversitat cultural i la privacitat; el reflex de la pluralitat que, més en uns casos que en altres, mostren els mitjans de comunicació locals, així com el paper que atorguen a la dona, i les polítiques vers les arts digitals. Es considera en un cert nivell en desenvolupament la sensibilització per a professionals de la cultura sobre l'accés i la reproducció cultural.

CULTURA, INFORMACIÓ I CONEIXEMENT

Les tecnologies contribueixen a la pluralitat i la construcció de ciutadania

En l'esfera de la crítica negativa que situa les accions en un nivell embrionari, hi ha la dificultat de l'accés a una informació lliure i pluralista, així com la poca presència de sistemes formals d'observació de la realitat cultural. Pitjor es troben la manca pràcticament total d'anàlisis en les dificultats d'accés a les TIC o en la relació entre els processos culturals de base i la innovació social. A causa de certs esdeveniments recents, una part de la ciutadania no confia en la legislació actual com a garant de la llibertat d'expressió, d'opinió o d'informació.

Bones pràctiques recollides al taller *Cultura 21 Lab*

- No se'n va esmentar cap.

Mesures per fer front a les debilitats proposades al taller *Cultura 21 Lab*

- Millorar la comunicació tant interna —entre els diferents departaments del govern de la ciutat—, com amb les entitats.
- Millorar la comunicació de les activitats culturals organitzades per entitats cíviques.
- Assolir una agenda de programació comuna entre institucions i entitats.
- Ampliar els espais de l'Agenda Cultural que es publica cada setmana a la guia TOT Sant Cugat a fi de donar cabuda a tots els actes.
- Transmetre aquesta agenda de forma digital a les persones que s'hi vulguin subscriure.

GOVERNANÇA DE LA CULTURA

Cap a una governança equilibrada i compartida de les polítiques culturals locals

Cultura 21: Accions aborda tres dimensions de la governança de la cultura des de la perspectiva del desenvolupament local sostenible: la governança multiactor (que inclou el sector públic, el sector privat i la societat civil, els quals haurien de ser reconeguts com a actors significatius i poder col·laborar entre ells), la governança transversal o horitzontal (que reuneix diferents àrees de les polítiques públiques locals (com ara cultura, educació, desenvolupament econòmic, medi ambient, inclusió social, etc.) i la governança multinivell o vertical (que afavoreix la col·laboració entre els diversos nivells de govern, és a dir, govern nacional, govern provincial i govern local).

A més, “la governança de la cultura es basa també en l’existència de mecanismes de coordinació transversal entre els diversos departaments amb responsabilitats en l’àmbit d’allò cultural”.

Aspectes a destacar del diagnòstic previ “Anàlisi de les polítiques culturals de Sant Cugat del Vallès a partir de Cultura 21: Accions”

La governança implica tant un “bon govern” com un “govern compartit” i s’expressa en tres dimensions: la governança multiactor (sector públic, sector privat i societat civil), la governança transversal o horitzontal (diversos àmbits de l’acció pública) i la governança multinivell o vertical (diversos nivells de govern).

L’Ajuntament de Sant Cugat treballa especialment els dos primers nivells, intentant afavorir la connectivitat entre els agents culturals a través del **Consell de Cultura** i les **taules sectorials de cultura** (com les d’Arts escèniques, Arts visuals i plàstiques, Cultura popular i tradicional, Patrimoni i Música), a través de les quals estableix espais de relació amb el teixit associatiu i empresarial; i també internament, buscant al màxima transversalitat, però funcionen de manera desigual i no reuneixen participació de tots els agents.

Per tant, Sant Cugat disposa d’estructures de participació que reuneixen agents dels àmbits públic, cívic i privat, i canals de comunicació eficaços que facilitarien la implementació d’una política cultural basada en l’Agenda 21 de la cultura. Es pot afirmar, doncs, que la participació és un dels principals actius de l’Ajuntament, tal

GOVERNANÇA DE LA CULTÚRA

Cap a una governança equilibrada i compartida de les polítiques culturals locals

com queda reflectit en el en el **Pla de Cultura** de 2005 i en la revisió tècnica que se'n va fer el 2015. L'Ajuntament no engega cap gran projecte sense comptar amb la participació de la societat civil, a través d'aquests mecanismes de participació establerts al municipi.

A banda, a nivell general, el **Consell de Ciutat** aplega representants dels grups municipals, un representant de cada un dels cinc **consells de barri**, representants dels consells sectorials, representants d'organitzacions socials, professionals i empresarials, representants d'entitats locals i ciutadans. Compta amb poques veus actives, però, i fa una funció més aviat comunicativa.

Pel que fa a la transparència, les entitats culturals de la societat civil tenen l'obligació de justificar a l'Ajuntament les subvencions que reben. De tota manera, aquestes dades no són públiques. En aquest sentit, es percep la necessitat de publicar més informació al **Portal de Transparència**, malgrat que abans cal definir de manera clara fins on arriba el límit de la protecció de dades.

Pel que fa a la gestió de la majoria d'equipaments de Sant Cugat, la gestió la coordina la persona responsable de l'Ajuntament, i en bastants casos es concreta a través de la contractació d'empreses gestores. En aquest sentit fa falta implicar la ciutadania en processos participatius que contemplin la gestió dels espais culturals, a banda de la programació de les activitats.

El grup de treball ha reconegut satisfactòriament la feina que s'està duent a terme respecte a les accions que formen part d'aquest compromís, el segon més ben valorat del taller participatiu Cultura 21 Lab, amb un 58/100 en comparació amb un 37/100 de la mitjana global, malgrat ser un dels més abstractes a l'hora d'abordar-lo.

L'acció més valorada és l'existència d'un **Consell de Cultura**, la seva funció i els seus resultats. Encara en l'esfera de nivell avançat, hi ha l'existència de marcs de distribució formal de competències entre els diferents nivells territorials públics, la promoció per part de l'Ajuntament de plans culturals locals (el de Sant Cugat es va redactar el 2005 i compta amb una revisió recent, així com altres plans específics)

GOVERNANÇA DE LA CULTURA

Cap a una governança equilibrada i compartida de les polítiques culturals locals

i l'existència de programes de capacitatíó de les associacions culturals en l'àmbit cultural.

En una posició intermèdia, més subjecta a crítiques, hi ha la rendició de comptes de manera transparent per part de les associacions, les polítiques existents que donen suport a la participació en amplis espais de la ciutat, el reconeixement i suport a les pràctiques de gestió cultural o, ja en un nivell menys desenvolupat, la implementació de l'Agenda 21 de la cultura i la poca presència de plataformes de col·laboració directa de la societat civil.

L'única acció situada en un nivell embrionari, tot i que prou avançat, fa referència a la poca atenció que es presta al desenvolupament d'una perspectiva de gènere pel que fa a la governança de la cultura.

Bones pràctiques recollides al taller *Cultura 21 Lab*

- | La **Coordinadora d'Entremesos de Cultura Popular i Tradicional Catalana**.
- | Les **taules de participació** del **Consell de Cultura**.

Mesures per fer front a les debilitats proposades al taller *Cultura 21 Lab*

- | Programar més amb perspectiva de gènere.
- | Delegar la gestió o la programació d'equipaments o serveis a les entitats culturals del municipi.

RECOMANACIONS PER A LA IMPLEMEN- TACIÓ DE L'AGENDA 21 DE LA CULTURA A SANT CUGAT DEL VALLÈS

En aquest apartat, les observacions generades en el marc del diagnòstic “Anàlisi de les polítiques culturals de Sant Cugat del Vallès a partir de Cultura 21: Accions” i en el taller participatiu Cultura 21 Lab es tradueixen en recomanacions que inclouen la visió de l'expert pel que fa a les mesures que la ciutat hauria d'introduir en les seves polítiques culturals, i se suggereixen bones pràctiques que es poden tenir de referència a l'hora d'alinejar-se amb els Objectius del Desenvolupament Sostenible de l'Agenda 2030.

En general, a Sant Cugat, el conjunt de la política cultural i les altres polítiques amb qui aquesta dialoga reben una bona valoració per part de la ciutadania que ha participat en el taller participatiu *Cultura 21 Lab* dut a terme l'1 de desembre de 2018, tot i que, generalment, quanta més implicació es té en un sector, més s'expressa la crítica, constructiva, cap a les seves polítiques.

Amb la intenció de tenir una visió prou àmplia, es fan primer unes consideracions, suggeriments o recomanacions d'ordre general que abasten de manera transversal tots els compromisos i, a continuació, es detallen i s'aprofundeix en cadascun d'ells.

De manera global se suggereixen 8 grans recomanacions:

LA TRANSVERSALITAT, O COM OPTIMITZAR ESFORÇOS PER MULTIPLICAR RESULTATS

1. Cal aprofundir en la **transversalitat institucional i funcional** de l'acció municipal de manera que allò que ja es fa es connecti més i millor entre si. Sovint no es tracta de fer més, sinó de fer-ho més coordinadament. Primer cal connectar-se millor internament entre els diferents àmbits del sector cultural de l'Ajuntament de Sant Cugat i després fer-ho amb els altres sectors de la intervenció pública. Es proposa que hi hagi tècnics de cultura en les taules pròpies d'altres sectors (urbanisme, medi ambient, educació,

RECOMANACIONS

etc.). Sense el més mínim increment de costos s'optimitzen els recursos i es multipliquen els resultats.

- 2. Establir estratègies transversals d'actuació**, ara que ja s'han definit molts plans sectorials. Es tracta d'exercicis de micro-planificació efectiva entre sectors i entre els seus agents. Les primeres haurien de ser entre cultura i educació i entre cultura i polítiques socials. Això permetrà passar de les accions puntuals a les estratègies sostingudes en el temps.
- 3.** Desenvolupar periòdicament un **projecte per a la ciutat** que incorpori el màxim de departaments municipals amb uns objectius comuns i unes accions compartides. Haurà de ser prou estimulant per implicar-hi els agents socials que ho vulguin. Haurà de girar al voltant d'un tema prou flexible i abastable perquè tothom s'hi pugui sentir identificat, cadascú a la seva manera i amb la seva capacitat i voluntat. El mateix tema al voltant del qual girarà tota la proposta podrà ser escollit amb els mecanismes de la participació ciutadana.

LA COMUNICACIÓ DE LES POLÍTIQUES CULTURALS, COSA DE TOTS

- 4. Comunicar més i millor allò que ja es fa.** No es tracta d'una estratègia macro-publicitària sinó de micro-comunicació que, de manera constant i permanent, va arribant de manera continuada als principals actors culturals de la ciutat. És una funció i responsabilitat de tots els professionals de la cultura, cadascú en els seus àmbits i espais de presència i influència, i no només dels aparells de comunicació institucionals. No hauria de poder passar que persones molt vinculades a la cultura santcugatena desconeguin una part substancial de l'acció que s'hi està duent a terme. No es tracta, per tant aquí, de la comunicació de les activitats culturals sinó de les polítiques i els seus principals programes d'actuació.

LA PROJECCIÓ DE SANT CUGAT, TAMBÉ A PARTIR DE LA CULTURA

- 5.** Actualment Sant Cugat basa la seva projecció exterior en els models urbanístic mediambiental o educatiu, tots ells factors associats a la qualitat de vida. L'Ajuntament ha d'**enfortir la posició de la cultura com a element constitutiu de l'ADN de Sant Cugat**. Certament ja ho fa però el marge de creixement és gran. Això comporta fer una política cultural a l'alçada de

RECOMANACIONS

les altres, tenint cura de la magnitud, la qualitat, l'excel·lència i la seva projecció cap enfora. Allò que ara ja desenvolupa en part el Teatre-Auditori s'ha de poder expandir (completant-lo i millorant-lo) als altres equipaments i programes culturals de la ciutat. Una manera d'avançar és identificar, documentar, publicar i difondre les bones pràctiques en matèria cultural.

PER UNA CULTURA INTEGRADORA, NO DEIXAR NINGÚ ENRERE

6. La política cultural de Sant Cugat ha de seguir sent un **exemple d'acolliment, integració i cohesió**, evitant pensar només en un determinat perfil estereotipat de població benestant. Sant Cugat és molt més i més divers que això. A l'ecosistema urbà hi conviuen col·lectius menys afavorits, minoritaris o desplaçats pels predominants. La diversitat és enriquidora i Sant Cugat pot arribar a ser un exemple de la incorporació de tots els agents socials i culturals a la vida cultural local.

FER DE LA CULTURA EL QUART PILAR DEL DESENVOLUPAMENT SOSTENIBLE

7. El paradigma actual de la sostenibilitat es basa en els pilars econòmic, social i mediambiental, i no descriu la realitat de les ciutats i el món. La Comissió de cultura de CGLU treballa perquè la cultura també sigui una dimensió clau en les polítiques urbanes de desenvolupament sostenible, a través de programes que fomenten els drets humans, la diversitat, la democràcia participativa i la governança. Sant Cugat ha de fer seva aquesta dimensió apostant per **les polítiques culturals com a motor del desenvolupament sostenible de la ciutat**.
8. L'Ajuntament de Sant Cugat ha de fer un pas més en l'aplicació de l'Agenda 21 de la cultura. Des de Cultura i amb cadascuna de les àrees implicades, s'hauria d'**elaborar un conjunt d'accions concretes a dur a terme cada any** amb un calendari d'implementació i un procés d'avaluació. Així es confirmaria plenament al voluntat de treballar coordinadament i transversalment. També es pot valorar la possibilitat de participar en el programa Ciutats Pilot de la Comissió de cultura de CGLU, de més recorregut que el programa Cultura 21 Lab.

Pel que fa als nou compromisos de Cultura 21: Accions, a continuació es presenten les recomanacions principals degudament ordenades de l'equip de treball. Algunes poden haver estat assumides pels agents participants al taller Cultura 21 Lab o pel mateix Ajuntament de Sant Cugat sense que, per ara, hagin estat implementades.

DRETS CULTURALS

Els agents participants constaten que els drets culturals, tal com es descriuen a Cultura 21: Accions, estan força presents en les polítiques públiques de l'Ajuntament de Sant Cugat però no d'una manera prou explícita. Per tant, es proposa:

■ Explicitar de manera destacada que les polítiques culturals de Sant Cugat es basen en els drets culturals. Això ha de veure's reflectit en els documents i no donar-ho per entès. Cal entendre i fer palès que la participació, l'accés a la cultura o el paper de la dona en la vida cultural no són opcions d'una política cultural, sinó drets culturals de les persones i de la societat que una política cultural ha de recollir. Aquesta visió representa un canvi meridià en la percepció de les polítiques culturals, basades en drets.

■ Per tal d'ampliar i aprofundir aquesta nova orientació envers els drets culturals caldria tenir una estratègia d'aplicació de cadascun dels drets: primer definir-los per identificar-los clarament, després argumentar-los per justificar-los amb convenciment, concretar la seva implementació per enfortir-los i finalment avaluar-los per millorar-los. No es tracta de fer un nou Pla de Drets culturals, sinó de definir quins, per què i com s'implementen en el dia a dia de les polítiques culturals a Sant Cugat.

■ L'Ajuntament ha de saber transmetre aquesta actitud i inquietud al conjunt dels agents culturals de la ciutat, condicionant el seu suport, sobretot l'econòmic, a l'assumpció d'aquests drets culturals com a tals que són. Val a dir que de manera informal la majoria ja els treballen però falta fer el pas, a les entitats també, de les opcions al concepte de dret.

■ Concretant aquesta visió dels drets culturals, un cop identificats i aplicats, se suggereix fer un estudi que n'avaluï la implementació. Un dels principals drets és el de participar en la construcció d'una política cultural en aquest cas a escala local, cosa que va més enllà de la simple participació en la vida cultural. Així es pot veure fins a quin punt la ciutadania ha interioritzat la participació com un dret però també com una responsabilitat que es desenvolupa amb la seva pràctica.

■ Aprovar per Ple l'adhesió a l'Agenda 21 de la cultura. És la manera de donar-li més visibilitat i reforçar el compromís de Sant Cugat. S'ha d'argumentar clarament el perquè de l'adhesió i un dels punts ha de ser el voler definir les polítiques culturals a partir dels drets culturals. El consens de totes les forces polítiques és vital per garantir la seva aplicació al marge de les turbulències polítiques i els canvis electorals.

Una bona pràctica de la base de dades **OBS** de la Comissió de cultura de CGLU

La Declaració sobre Cultura i Solidaritat de la ciutat d'Angers

La Comissió de cultura de CGLU recomana la bona pràctica "**Declaració sobre Cultura i Solidaritat de la ciutat d'Angers**", que es relaciona específicament amb l'ODS 10 de l'Agenda 2030 de l'ONU sobre la reducció de les desigualtats en el document **La cultura en els objectius de desenvolupament sostenible. Guia pràctica per a l'acció local**, i amb les paraules clau "accés", "inclusió" i "participació", entre d'altres, en la base de dades **OBS** de la Comissió de cultura de CGLU.

Angers, una ciutat de 150.000 habitants amb un rica i variada oferta cultural, va impulsar la Declaració sobre Cultura i Solidaritat l'any 1998 amb l'objectiu d'aconseguir la integració de col·lectius minoritaris i desafavorits en les pràctiques culturals i artístiques locals, promovent oportunitats de trobada i experiències entre la ciutadania per fomentar de manera explícita la diversitat de les expressions culturals a la ciutat. La Declaració representa una vertadera plataforma d'intercanvi i de diàleg entre els diferents agents culturals dels barris de la ciutat.

PATRIMONI, DIVERSITAT I CREATIVITAT

Donat que aquest és el compromís majoritàriament centrat en els àmbits considerats més formalment com a culturals (patrimoni, arts, ...), és on els agents participants són, a la vegada, més coneixedors i també més exigents. Tot i que els nivells de satisfacció són alts, es fan les següents recomanacions per millorar els aspectes menys satisfactoris:

■ Sant Cugat ha d'optar més per la innovació, la experimentació, el risc i la contemporaneïtat de les seves propostes culturals. Per fer això pot comptar amb els agents locals disposats a sumar-s'hi. També ha d'ampliar el focus territorial (comarca, àrea metropolitana i país) tot comptant amb la complicitat i el suport de la Diputació de Barcelona i la Generalitat de Catalunya. En síntesi, Sant Cugat ha de fer de la cultura un element d'identificació de la ciutat i de visibilitat i de projecció exterior. I això ho ha de fer donant suport a la innovació cultural, la creació i la producció artística local.

■ Per la seva configuració urbana (ciutat molt nova amb pocs espais fabrils en desús, etc.), Sant Cugat no ofereix espais "naturals" per a la creació artística. Això dona l'oportunitat a l'Ajuntament de generar aquests espais de creació, experimentació, assaig, producció, residència, etc. El risc

de no fer-ho és perdre la capacitat creativa dels agents culturals locals en benefici d'altres municipis.

■ Saltant d'escala, Sant Cugat pot ser un pol d'atracció però també d'emissió de propostes internacionals, que dialogui, sense voler rivalitzar, però, amb Barcelona. Aquí cal, de nou, la col·laboració de les institucions culturals d'escala territorial superior: la Diputació i la Generalitat. Amb aquesta ambició ha de saber atraure públic de la ciutat, de la comarca, de l'àrea metropolitana i del país.

■ Sant Cugat ha de posar en valor la diversitat cultural i lingüística d'una part important de la seva població tant pel seu origen com per les competències lingüístiques sobretot dels sectors més joves i més professionals. La ciutat compta amb col·lectius amb orígens més freqüents que en altres municipis com són l'uropeu occidental i el nord-americà (5 dels 7 primers grups de població estrangera). Això es pot concretar en propostes culturals basades en les llengües (clubs de lectura, obres i grups de teatre amateur, exposicions, etc.) que agrupin tant la població estrangera com la local amb domini lingüístic. La diversitat lingüística és vista aleshores com un element aglutinador de la comunitat i no com una barrera.

■ Expandir els límits de la cultura hauria de ser una de les estratègies de les polítiques culturals. Cal anar més enllà del patrimoni i les arts. Cal explorar les connexions de la cultura amb els sectors de la divulgació científica, el pensament, les arts digitals, els nous llenguatges expressius, etc. En aquest sentit, el desenvolupament tecnològic aplicat a la innovació cultural pot ser una marca més de la ciutat: Sant Cugat juga amb avantatge pel fet que moltes empreses tecnològiques estan arrelades al terme municipal, i que ja hi ha en marxa el FabLab i el Living Lab de la Biblioteca de Volpelleres - Miquel Batllori.

Una bona pràctica de la base de dades OBS de la Comissió de cultura de CGLU

Agermanament per una cultura de la sostenibilitat, Hannover

La Comissió de cultura de CGLU recomana la bona pràctica "**Agermanament per una cultura de la sostenibilitat, Hannover**", que es relaciona específicament amb l'ODS 17 de l'Agenda 2030 de l'ONU sobre les aliances per aconseguir els objectius, i amb les paraules clau "intercultural", "participació", "cooperació" i "diversitat", entre d'altres, en la base de dades OBS de la Comissió de cultura de CGLU.

Hannover és una de les 15 primeres ciutats d'Alemanya. Compta amb el bosc urbà més gran d'Europa i nombrosos espais verds, i també es caracteritza per fomentar una cultura acollidora i amb un finançament equilibrat. La política cultural de Hannover té com a norma garantir àmpliament les necessitats culturals bàsiques amb el lema "Cultura per a tothom!".

L'agermanament com a política cultural exterior municipal està en diàleg amb els desenvolupaments sociopolítics actuals. El potencial de l'agermanament és treballar a nivell local amb temes d'importància mundial, com la diversitat cultural, el desenvolupament sostenible, la migració, la participació democràtica, els drets humans i la pau, promovent les aliances i els intercanvis entre les ciutats sòcies.

Una de les accions dutes a terme és el projecte “Conscient&Just – Diàleg sud-est-oest per als ODS”, amb el suport de la Unió Europea i junt amb les xarxes de Ciutats pel Comerç Just a Alemanya i Polònia i les ciutats de Blantyre (Malawi), Poznań (Polònia), Miskolc (Hongria) i Litomerice (República Txeca), gràcies al qual es va prendre consciència sobre els ODS i el comerç just a través de tallers de capacitat, seminaris i projectes escolars, entre d’altres.

CULTURA, I EDUCACIÓ

Cultura i educació són dos sectors molt vinculats, tant conceptualment com en la pràctica, i Sant Cugat impulsa notablement el diàleg entre ambdós sectors. Tot i així es necessiten algunes accions per assolir més i millors objectius:

- Definir millor l’estratègia d’intervenció entre cultura i educació, per assegurar que les accions que es duen a terme van més enllà de les actuacions puntuals i esdevenen veritables estratègies, sòlides, conjuntes, efectives i consolidades en el temps. En aquest sentit, seria convenient enfortir la presència del sector educatiu en el Consell de Cultura.
- Estendre aquesta presència cultural a tots els nivells educatius: formals i informals, bàsics i d’adults, però també en altres espais de la ciutat que “eduquen”: l’espai públic, associacions, empreses i altres. En definitiva es tracta de fomentar un diàleg entre el món cultural i tots aquells espais que, d’una manera o altra, són espais educatius.
- Tot i que a nivell de competències i de prioritat de recursos, les escoles privades resten, per opció pròpia a vegades, més al marge de les polítiques públiques, l’Ajuntament, treballant per a tota la seva població, hauria d’arribar més a l’alumnat d’aquests centres. En definitiva es tracta sovint de ciutadanes i ciutadans de Sant Cugat. Per això cal aprofundir en les propostes, els contactes, els convenis i els seguiment dels impactes.
- Assegurar que tots els espais culturals de la ciutat, tant públics, privats i associatius, fan un esforç especial per arribar a nous públics (no només els infantils) mitjançant activitats lúdiques i educatives, sobretot en el cas d’aquelles organitzacions que reben fons públics.
- Per ampliar la col·laboració entre cultura i escola, cal fomentar la creació i la producció cultural des dels centres educatius (recuperació d’oficis, foment de les arts, creació de públics, etc.)
- Per poder prendre les decisions amb més garanties d’èxit, es proposa dur a terme un seguiment i un estudi de l’impacte de la cultura en el sistema educatiu (percentatge del pressupost dels equipaments culturals destinats a programes educatius, volum d’activitats culturals que es promouen des dels centres educatius, etc.).

Una bona pràctica de la base de dades **OBS** de la Comissió de cultura de CGLU

Pla de les Arts del Consell Municipal de Dublín, 2014-2015

La Comissió de cultura de CGLU recomana la bona pràctica "**Pla de les Arts del Consell Municipal de Dublín, 2014-2015**", que es relaciona específicament amb l'ODS 4 de l'Agenda 2030 de l'ONU sobre l'educació de qualitat, i amb les paraules clau "formació", "participació" i "xarxa transversal", entre d'altres, en la base de dades **OBS** de la Comissió de cultura de CGLU.

Dublín és la capital i la major autoritat local d'Irlanda. En termes socioeconòmics ocupa una posició central que li atorga un rol significatiu en la creació de polítiques nacionals i regionals per al desenvolupament cultural sostenible.

Tant l'Estratègia Cultural com el Pla de les Arts han assenyalat la importància de la creativitat, el medi ambient, la igualtat i la inclusió social, tot i que els dos temes més importants són el patrimoni, que té una posició significativa dins el Pla de Desenvolupament de la ciutat, i l'Educació, que és una de les plataformes de treball més sòlides que han sorgit del Pla de les Arts. El Pla de les Arts parteix de la definició de cultura de la UNESCO i els valors de l'Agenda 21 de la cultura.

CULTURA I MEDI AMBIENT

Sant Cugat aposta fort per fer del medi ambient un dels factors identitaris de la ciutat. Per això aquest sector viu un moment àlgid en les polítiques públiques, però no es detecta un vincle estret amb els elements culturals propis del municipi. A fi d'estrènyer aquest nexa, es proposa:

Identificar, documentar, exposar i difondre els aspectes culturals més tradicionals que han configurat la realitat de Sant Cugat. Cal tenir en compte que el perfil de societat provinent d'altres municipis fa que molta gent no s'identifiqui amb el passat del municipi perquè no el coneix o perquè sobrevalora la visió moderna de Sant Cugat sobre la realitat tradicional pròpia de tota ciutat. En aquest aspecte, el paper impulsor ha de ser del Museu, les associacions de la cultura tradicional, les persones expertes i altres agents de la ciutat motivats pel tema. Un bon exemple ben recent és la creació del ViLab, un espai dedicat a la memòria i la tradició agrícola de la ciutat, que també servirà com a 'hub' de coneixement i experimentació. Aquest projecte combina equilibradament un contingut tradicional amb un format innovador.

▮ Ressaltar més els aspectes culturals tradicionals (una resta arqueològica, una llegenda, un personatge històric, un costum ciutadà, etc.) en els espais verds existents, establint un diàleg entre l'entorn ambiental i el sociocultural. Es poden materialitzar en itineraris senyalitzats, plafons indicatius, codis QR i activitats de cap de setmana.

▮ Impulsar el consum de proximitat basat en productes i pràctiques tradicionals locals, al mateix temps que es promou la gastronomia local com a element identitari del municipi. Algunes escoles ja han iniciat aquesta tasca; és el moment de fer una primera avaluació, elaborant indicadors que es puguin aplicar a aquestes però també al conjunt de la ciutadania. Anant més enllà, l'Ajuntament pot exemplificar-ho promovent el consum de productes locals en esdeveniments culturals, actes protocol·laris, etc.

Una bona pràctica de la base de dades **OBS** de la Comissió de cultura de CGLU

La política cultural i l'Agenda 21 de la cultura de Baie Saint Paul

La Comissió de cultura de CGLU recomana la bona pràctica "La política cultural i l'Agenda 21 de la cultura de Baie Saint Paul", que es relaciona específicament amb l'ODS 15 de l'Agenda 2030 de l'ONU sobre la vida dels ecosistemes terrestres en el document **La cultura en els objectius de desenvolupament sostenible. Guia pràctica per a l'acció local**, i amb les paraules clau "medi ambient", "patrimoni" i "memòria", entre d'altres, en la base de dades **OBS** de la Comissió de cultura de CGLU.

Baie Saint Paul, la "ciutat canadenca de l'art i el patrimoni", travessada per dos rius i part de la Reserva de la Biosfera de Charlevoix, basa la seva política cultural en els quatre pilars de desenvolupament sostenible que impulsa l'Agenda 21 de la cultura, i se centra en la comprensió dels vincles existents entre la vitalitat cultural i la preservació ambiental, fent especial èmfasi en la protecció del patrimoni cultural i natural.

CULTURA I ECONOMIA

Els agents participants han sigut més crítics amb aquest compromís. Certament és un dels que es veu conceptualment més allunyat de la cultura, la qual cosa pot comportar major desconeixement d'aquesta realitat i, sobretot, dels possibles vincles que podrien tenir. Per aquest motiu es proposa:

Integrar de manera natural les indústries culturals en el conjunt de les accions de promoció de l'economia local de l'Ajuntament. Es tracta, a la vegada, de la micro-emprenedoria però també de les multinacionals de la indústria cultural. El sector cultural, en totes les seves dimensions, crea llocs de treball amb uns perfils específics per a professionals, en part, diferents dels convencionals.

Potenciar les connexions entre la cultura i el sector empresarial, molt present a Sant Cugat, a través d'ESADE-CREAPOLIS. Es poden promoure estratègies innovadores basades en la "hibridació" que proposen projectes com "**Conexiones improbables**".

Oferir propostes formatives a professionals, entitats, grups i empreses culturals de Sant Cugat perquè dominin millor les eines mercantils: gestió, producció, comunicació, finances, etc.

Treballar perquè les multinacionals, però també les PIMES instal·lades al municipi, incloguin la cultura dins els seus programes de Responsabilitat Social Empresarial. Això comporta establir els contactes, argumentar l'interès, destacar el retorn beneficiós, buscar els acords de col·laboració si cal, fer el seguiment de la implementació i avaluar els impactes.

Estimular el turisme cultural vinculat als recursos patrimonials locals, amb especial atenció a l'impacte en la qualitat de vida de les persones i en el medi ambient.

Una bona pràctica de la base de dades OBS de la Comissió de cultura de CGLU

Protocol d'investigació, Ciutat de Mèxic

La Comissió de cultura de CGLU recomana la bona pràctica "**Protocol d'investigació, Ciutat de Mèxic**", que es relaciona específicament amb l'ODS 8 de l'Agenda 2030 de l'ONU sobre el treball decent i el creixement econòmic, i amb les paraules clau "arts", "coneixement", "gestió" i "indústries creatives", entre d'altres, en la base de dades OBS de la Comissió de cultura de CGLU.

La Ciutat de Mèxic, que en els darrers anys ha desenvolupat unes polítiques públiques pioneres que promouen el rol de la cultura com a element transversal del desenvolupament sostenible, el 2008 va crear el programa "Imaginació en moviment: empreses i iniciatives culturals", amb el propòsit d'enfortir la gestió autònoma i sostenible del patrimoni cultural i dels recursos culturals i artístics.

Aquest programa ha evidenciat la necessitat de sistematitzar l'obtenció de dades sobre la lògica del comportament del sector artístic i cultural, que històricament s'ha sostingut, en gran mesura, gràcies al subsidi públic. El protocol d'investigació permet fer un diagnòstic integral del sector artístic cultural i creatiu de la ciutat per permeti identificar les seves característiques, reptes i potencialitats, així com els àmbits d'oportunitat d'una política intersectorial per a l'economia creativa.

CULTURA, EQUITAT, I INCLUSIÓ SOCIAL

En aquest compromís, els agents socials de Sant Cugat expressen la idea que la ciutat, volent promoure's com a ciutat d'alts estàndards, no té prou en compte els reptes socials que, si bé no assoleixen el grau de complexitat i extensió de la majoria de municipis catalans, sí que tenen la seva presència en la realitat local. Es tracta, per tant, d'evidenciar i abordar aquestes situacions, més invisibles a vegades però no per això menys reals. A tal fi es proposa:

▮ Establir programes o ampliar els existents (del tipus "Apropa cultura") pensats per afavorir l'accessibilitat dels col·lectius més invisibles o culturalment menys presents en la vida cultural de la ciutat, tant en la seva capacitat expressiva, com la consumidora, passant per la dimensió participativa en el conjunt dels espais de socialització de Sant Cugat.

▮ Incorporar la cultura com a instrument d'abordatge de la inclusió social sobretot dels col·lectius més vulnerables que viuen a la ciutat. Això comporta que tots els programes i equipaments culturals que reben suport públic (públics, privats i associatius) haurien de ser especialment sensibles a aquesta dimensió social de la cultura.

▮ Analitzar periòdicament els principals factors que determinen la vulnerabilitat cultural tant per aspectes culturals com territorials (diferències entre barris).

▮ Visibilitzar i impulsar les pràctiques culturals no institucionalitzades i minoritàries, promovent la seva integració en l'estratègia de la ciutat per afavorir la inclusió social.

▮ Definir una estratègia de cooperació integral que permeti passar de les accions puntuals que es fan a una intervenció conjunta, efectiva i sostinguda en el temps.

▮ Fer una revisió en clau de gènere de la programació cultural municipal, del teixit associatiu, de la comunicació, de la participació ciutadana, dels hàbits culturals, etc.

▮ Establir una taula permanent de cultura i inclusió social. És una manera de donar més visibilitat a la situació social, d'afavorir la cooperació dels agents per tal de treballar-hi i optimitzar els recursos i les accions tot multiplicant els resultats obtinguts.

Una bona pràctica de la base de dades **OBS** de la Comissió de cultura de CGLU

Lió, Carta de Cooperació Cultural per a una ciutat sostenible

La Comissió de cultura de CGLU recomana la bona pràctica "[Lió, Carta de Cooperació Cultural per a una ciutat sostenible](#)", que es relaciona específicament amb l'ODS 10 de l'Agenda 2030 de l'ONU sobre la reducció de les desigualtats en el document [La cultura en els objectius de desenvolupament sostenible. Guia pràctica per a l'acció local](#), i amb les paraules clau "accés", "democràcia" i "participació", entre d'altres, en la base de dades **OBS** de la Comissió de cultura de CGLU.

La ciutat de Lió és un territori dinàmic en termes econòmics, amb una forta presència universitària i un entorn de vida agradable. La 4a Carta de Cooperació Cultural és un programa polític i operatiu madur de mobilització del servei públic de la cultura per fabricar la Ciutat Sostenible de Lió, atenent a l'equilibri urbà, la participació ciutadana, les polítiques d'igualtat i la lluita contra les discriminacions, la memòria i la diversitat, l'educació i l'intercanvi de coneixements, les responsabilitats ecològiques i la innovació.

CULTURA, PLANIFICACIÓ URBANA I ESPAI PÚBLIC

Aquest compromís és el que, de llarg, ha assolit una valoració més alta per part dels agents participants. Té la seva lògica donat que Sant Cugat ha fet de la planificació urbana (urbanisme i arquitectura) el principal eix de la qualitat de vida que vol promoure el municipi. Tot i això, sempre es poden dur a terme accions de millora:

Integrar més els aspectes culturals, tant de tipus històric existents com de nova creació artística, en l'espai públic, més enllà de les rotondes. Les places, espais de convivència, han de poder ser identificades també pels seus elements culturals assolint el caràcter simbòlic i identitari que la ciutadania li vulgui donar.

Acompanyar el creixement urbanístic de mesures que permetin desenvolupar el sector cultural tant a nivell d'espais de creació, de formació, de difusió, etc. El mercat immobiliari, per ell mateix, no és prou sensible al fet cultural més enllà d'elements cosmètics i decoratius que rarament compten o aporten res a la cultura local.

Estudiar l'impacte sobre la cultura que té la planificació urbanística amb les decisions que es prenen sobre distribució urbana, zones de creixement, dotació en equipaments, etc.

Una bona pràctica de la base de dades **OBS** de la Comissió de cultura de CGLU

Cultura i ciutadania connectats a l'espai públic a Canoas

La Comissió de cultura de CGLU recomana la bona pràctica "**Cultura i ciutadania connectats a l'espai públic a Canoas**", que es relaciona específicament amb l'ODS 11 de l'Agenda 2030 de l'ONU sobre ciutats i comunitats sostenibles i amb les

paraules clau “espai públic”, “identitat” i “governança”, entre d’altres, en la base de dades **OBS** de la Comissió de cultura de CGLU.

Canoas forma part de l’àrea metropolitana de Porto Alegre, al Brasil. Destaca com a pol educatiu i és un referent nacional i internacional en participació ciutadana i en transparència en la gestió pública. La política cultural de Canoas té entre els seus objectius facilitar a la població l’accés a la cultura i explicitar el seu vincle amb l’espai públic i la planificació urbana, fomentant la producció i la difusió cultural i artística local i regional.

CULTURA, INFORMACIÓ I CONEIXEMENT

Aquest compromís ha obtingut una valoració crítica per part dels agents participants. No és exclusiu de Sant Cugat, atès que és un fet que es constata en totes les ciutats que utilitzen Cultura 21: Accions i que demana anàlisis més exhaustives i accions de millora dels aspectes comunicatius, sobretot els públics tant en missatges com en mitjans i resultats. Així, es proposa:

- ▮ Definir un pla de comunicació basat en la ciutadania i no en la institució. L’objectiu no ha de ser emetre des de l’Ajuntament sinó arribar a la població. Això vol dir revisar els missatges, els formats, els canals, etc. També vol dir estudiar regularment l’impacte de la comunicació i adoptar les mesures oportunes per millorar-la.
- ▮ Aprofitar els elevadíssims nivells de connectivitat de les llars santcugatzenques ja existents per revolucionar la comunicació digital a la ciutat, essent un referent per Catalunya.
- ▮ Establir un sistema unificat de recollida de dades culturals (participació, assistència, costos, ingressos, etc.) en la línia del que ja es promou als projectes del pla “Sant Cugat Ciutat Innovadora”, que inclouen la gestió i la segmentació d’audiències dels equipaments culturals públics, que permeti establir indicadors, resultats i accions de millora compartits entre tots els agents participants. Aquests indicadors hauran de perdurar en el temps per tal de poder seguir l’evolució dels seus resultats. Hauran de ser sensibles a les variables de públics, d’edats i procedències, i donar una atenció prioritària a l’anàlisi de gènere i a les persones menys “participants” en la vida cultural de la ciutat; només amb resultats afinats es podran prendre decisions encertades.

Una bona pràctica de la base de dades **OBS** de la Comissió de cultura de CGLU

Open Commons Linz

La Comissió de cultura de CGLU recomana la bona pràctica “**Open Commons Linz**”, que es relaciona específicament amb l’ODS 9 de l’Agenda 2030 de l’ONU sobre la indústria, la innovació i la infraestructura en el document **La cultura en els objectius de desenvolupament sostenible. Guia pràctica per a l’acció local**, i amb les paraules clau “coneixement”, “innovació” i “participació”, entre d’altres, en la base de dades **OBS** de la Comissió de cultura de CGLU.

Linz és la tercera ciutat més gran d’Àustria. Està oberta des de fa temps al canvi cultural i tecnològic com a motor per impulsar una millor qualitat de vida i la inclusió dels ciutadans en els processos de presa de decisions. Open Commons Linz intenta transmetre la consciència sobre les dades, la informació i el coneixement lliures com a base per desenvolupar la societat. El concepte de “Domini Públic Obert” que promou es basa en el coneixement compartit aplicat a l’àmbit cultural, ambiental, educatiu, de les ciències i l’empresa.

GOVERNANÇA DE LA CULTURA

Els agents participants han valorat molt positivament aquest compromís. Per tal de fer sempre un pas de millora es proposa:

- ▮ Explicitar clarament que s’està implementant l’Agenda 21 de la cultura com a guia de les polítiques culturals, i explicar-ho en tots els documents, consells i altres espais de participació, reunions, etc. Elaborar un Pla de cultura alineat amb els principis de l’Agenda 21 de la cultura i els ODS.
- ▮ Obrir noves eines en tots els espais participatius de la cultura de la ciutat (Consell de Cultura, taules sectorials, taules territorials, etc.) per tal d’enfortir la implicació ciutadana tant en la definició de les grans línies de la política cultural de Sant Cugat com en els seguiments del dia a dia d’aquestes i al seva implementació en accions concretes.
- ▮ Promoure que la coordinació entre agents socials de la cultura no depengui de l’Ajuntament. En aquest aspecte, les pròpies entitats tenen la responsabilitat i la funció predominant.
- ▮ Engegar nous projectes de participació amb més implicació per part de la ciutadania i les entitats: pressupostos participatius, gestió d’equipaments, etc.

Una bona pràctica de la base de dades OBS de la Comissió de cultura de CGLU

Cultura confluent de Namur

La Comissió de cultura de CGLU recomana la bona pràctica "**Cultura confluent de Namur**", que es relaciona específicament amb l'ODS 11 de l'Agenda 2030 de l'ONU sobre ciutats i comunitats sostenibles i amb les paraules clau "governança", "innovació" i "participació", entre d'altres, en la base de dades **OBS** de la Comissió de cultura de CGLU.

Namur, la capital de Valònia, és una ciutat de 110.000 habitants convenientment situada al centre de Bèlgica. El projecte Cultura confluent de Namur es basa en la idea que la cultura és un excel·lent motor de desenvolupament econòmic, turístic, social i d'identitat per a la ciutat.

El projecte "Cultura confluent de Namur" es va elaborar a partir de les observacions recollides abans, durant i després de la consulta amb els sectors cultural i artístic, així com amb les autoritats locals, representants de la majoria política i de l'oposició, respectant la seva representativitat democràtica. Un total de 132 artistes, associacions, ciutadans, representants i grups polítics es van expressar oralment o per escrit.

ANNEX 1: PERSONES ENTREVISTADES SEGONS ELS COMPROMISOS TEMÀTICS

NOM - COGNOM

ORGANIZACIÓ - CÀRREC

Compromís 1. Drets culturals

Carme Oliver	Gerent de l'Ajuntament
Jordina Puntí	Directora d'Àmbit de Gestió de Cultura, Educació i Promoció de la Ciutat

Compromís 2. Patrimoni, diversitat i creativitat

Alba Rodríguez	Tècnica del Museu
Jordi González	Cap del Servei de Cultura i Joventut
Jordina Puntí	Directora d'Àmbit de Gestió de Cultura, Educació i Promoció de la Ciutat
Lluís Campins	Director del Museu
Pep Tugues	Director de l'Organisme Autònom Municipal Centre Cultural
Sílvia Solanellas	Regidora de Cultura
Susana Pellicer	Tinent d'alcalde de Polítiques de Cicle de Vida, Progrés Social i Habitatge

Compromís 3. Cultura i educació

Eulàlia Formiguera	Tècnica del Servei d'Educació
Manel Turon	Tècnic del Servei de Cultura i Joventut
Neus Albiac	Tècnica del Servei de Cultura i Joventut
Rosa Pitarch	Cap del Servei d'Educació

Compromís 4. Cultura i medi ambient

Gemma López	Cap del Servei de Medi Ambient
-------------	--------------------------------

Compromís 5. Cultura i economia

Susanna Tintoré	Sots-Direcció de Promoció Econòmica
-----------------	-------------------------------------

ANNEX 1: PERSONES ENTREVISTADES SEGONS ELS COMPROMISOS TEMÀTICS

NOM - COGNOM	ORGANIZACIÓ - CÀRREC
Compromís 6. Cultura, equitat i inclusió social	
Anna Soler	Cap de Secció de Ciutadania
Helena Minuesa	Tècnica de Cultura i Patrimoni
Compromís 7. Cultura, planificació urbana i espai públic	
Antoni Serra Monte	Director d'Urbanisme i Projectes
Compromís 8. Cultura, informació i coneixement	
Anna Toro	Cap de Premsa i Comunicació
Laura Solà	Directora de la Biblioteca Miquel Batllori de Volpelleres
Pepa Forn	Directora de la Biblioteca Central – Gabriel Ferrater
Compromís 9. Governança de la cultura	
Jordina Puntí	Directora d'Àmbit de Gestió de Cultura, Educació i Promoció de la Ciutat
Marina Casals	Sotsdirectora de Participació Ciutadana
Xavier Fornells	Coordinador de Projectes Singulars

ANNEX 2.

PARTICIPANTS EN EL TALLER CULTURA 21 LAB

NOM - COGNOM	ORGANIZACIÓ - CÀRREC
--------------	----------------------

Sant Cugat del Vallès - Ajuntament	
---	--

Anna Castells	Tècnica de la XCCP i la Festa Major
Anna Sebastián	Tècnica de Polítiques Socials
Carlota Vallès	Tècnica de Cultura a Districtes
Carolina Hernández	Tècnica de Lletres
Eduard Jener	Consell Cultura, Consell de Ciutat, Arts Escèniques
Eulàlia Formiguera	Tècnica del Servei d'Educació
Gemma López	Cap del Servei de Medi Ambient
Germán Llerena	Educador mediambiental
Helena Minuesa	Tècnica de Cultura i Patrimoni
Jordi Casas	Coordinador de la Taula de Participació de l'Agenda 21 de la cultura
Jordi González	Cap del Servei de Cultura i Joventut
Jordina Puntí	Directora d'Àmbit de Gestió de Cultura, Educació i Promoció de la Ciutat
Laura Solà	Directora de la Biblioteca Miquel Batllori de Volpelleres
Lluís Campins	Director del Museu de Sant Cugat del Vallès
Marta Pla	Tècnica de Polítiques Socials, Baròmetre d'Inclusió
Sílvia Solanellas	Regidora de Cultura
Xavier Fornells	Coordinador de Projectes Singulars

Sant Cugat del Vallès - Sector privat i societat civil	
---	--

Anna Fe	Gestió Cultural S.C.P.
Antonio Ontañón	CUP – Procés Constituent
Domènec Miquel	GEL, Representant de la Taula de Patrimoni, Comissionat del Monestir
Eugènia López	CliCme, Experiències Fotogràfiques

ANNEX 2.

PARTICIPANTS EN EL TALLER CULTURA 21 LAB

NOM - COGNOM	ORGANIZACIÓ - CÀRREC
Eva Tataret	Representant de la Taula de Cultura Popular i Tradicional
Gemma Navarra	Directora Fusió Música i Dansa, Taula de Música
Imma Pueyo	FirArt, CMSC, GEL
Ismael Guzmán	Projecte Windown
Josep M. Janué	Ateneu Santcugatenc
Maria Vancells	Xandrines, Teatre Amateur
Núria Corralero	Doble Via Cooperativa SCCCL
Paco Minuesa	Arts Plàstiques
Toni Ramon	Gerent de l'Ateneu Santcugatenc
Yasmina Espelosín	Aula de So i Taula d'Arts Escèniques
Equip de la Comissió de cultura de Ciutats i Governes Locals Units (CGLU)	
Jordi Pascual	Coordinador de la Comissió de cultura de Ciutats i Governes Locals Units
Marta Llobet	Consultora de la Comissió de cultura de Ciutats i Governes Locals Units
Jordi Baltà	Consultor en cultura i ciutats sostenibles de la Comissió de cultura de Ciutats i Governes Locals Units
David Roselló	Consultor en polítiques culturals
Equip de l'Oficina d'Estudis i Recursos Culturals (CERC) de la Diputació de Barcelona	
Laia Gargallo	Cap de l'Oficina d'Estudis i Recursos Culturals
Aina Roig	Cap de la Secció Tècnica de l'Oficina d'Estudis i Recursos Culturals
Xavier Coca	Tècnic d'Assessoraments de l'Oficina d'Estudis i Recursos Culturals

ANNEX 3. DOCUMENTS I WEBS DE REFERÈNCIA

CGLU (2010), *La cultura es el cuarto pilar del desarrollo sostenible*, document d'orientació política aprovat a Ciutat de Mèxic el 17 de novembre de 2010. Barcelona: CGLU.

[Consulta: febrer 2019]

| http://agenda21culture.net/sites/default/files/files/documents/es/zz_cultura4pilards_esp.pdf

CGLU (2015), *Cultura 21: Accions. Compromisos sobre el paper de la cultura a les ciutats sostenibles*. Barcelona: CGLU.

[Consulta: febrer 2019]

| http://agenda21culture.net/sites/default/files/files/documents/multi/c21_2015web_cat.pdf

CGLU (2018), *La cultura en los objetivos de desarrollo sostenible. Guía práctica para la acción local*. Barcelona: CGLU.

[Consulta: febrer 2019]

| https://www.uclg.org/sites/default/files/cultura_ods.pdf

IV Fòrum d'Autoritats Locals per a la Inclusió Social de Porto Alegre (2004), *Agenda 21 de la cultura: Un compromís de les ciutats i els governs locals per al desenvolupament cultural*. Barcelona: Ajuntament de Barcelona / Ciutats i Governos Locals Units (CGLU).

[Consulta: febrer 2019]

| http://agenda21culture.net/sites/default/files/files/documents/multi/ag21c_ct.pdf

Web "OBS" sobre bones pràctiques en cultura i sostenibilitat de la Comissió de cultura de Ciutats i Governos Locals Units

[Consulta: febrer 2019]

| <http://obs.agenda21culture.net/es/>

Web de la Comissió de cultura de Ciutats i Governos Locals Units

[Consulta: febrer 2019]

| <http://www.agenda21culture.net/es>

CRÈDITS

El document *Cultura 21 Lab Sant Cugat del Vallès - Anàlisi de les polítiques culturals a partir de Cultura 21: Accions i recomanacions per a la implementació de l'Agenda 21 de la cultura* és una iniciativa de l'Ajuntament de Sant Cugat del Vallès que compta amb el suport de l'Àrea de Cultura, Educació i Esports de la Diputació de Barcelona a través del CERC. El projecte ha estat desenvolupat per la Comissió de cultura de Ciutats i Governos Locals Units (CGLU) i ha tingut lloc entre el juliol de 2018 i el febrer de 2019.

La coordinació i redacció d'aquest informe ha estat duta a terme per **la Comissió de cultura de CGLU:**

- | **Jordi Pascual**, Coordinador de la Comissió de cultura de Ciutats i Governos Locals Units
- | **Jordi Baltà**, Consultor en cultura i ciutats sostenibles de la Comissió de cultura de Ciutats i Governos Locals Units

Redacció i elaboració de continguts

- | **Marta Llobet**, Consultora de la Comissió de cultura de Ciutats i Governos Locals Units
- | **David Roselló**, Consultor en polítiques culturals

Ajuntament de Sant Cugat del Vallès:

- | **Jordina Puntí**, Cap d'Àmbit de Gestió de Cultura, Educació i Promoció de la Ciutat
- | **Sílvia Solanellas**, Regidora de Cultura
- | **Jordi Casas**, Coordinador de la Taula de participació de l'Agenda 21 de la cultura
- | **Manel Turon**, Tècnic del Servei de Cultura i Joventut

Diputació de Barcelona. Àrea de Cultura, Educació i Esports de la Diputació de Barcelona

Centre d'Estudis i Recursos Culturals (CERC):

- | **Laia Gargallo**, Cap de l'Oficina d'Estudis i Recursos Culturals (CERC)

Equip del Programa d'Assessoraments

- | **Xavier Coca**
- | **Eugènia Argimon Maza**

Coordinació metodològica, suport tècnic i de contingut

- | **Aina Roig Madorran**, Cap de la Secció Tècnica (CERC)

CONTACTE

Per més informació sobre aquest exercici, poseu-vos en contacte amb:

Ajuntament de Sant Cugat del Vallès

Àmbit de Gestió de Cultura, Educació y Promoció de la Ciutat

Email: cultura@santcugat.cat

Web: www.santcugat.cat/web/cultura

Diputació de Barcelona

Centre d'Estudis i Recursos Culturals (CERC)

Email: o.estudisrc@diba.cat

Web: www.diba.cat/cerc

Ciutats i Governes Locals Units (CGLU) - Comissió de cultura

Email: info@agenda21culture.net

Web: www.agenda21culture.net

AJUNTAMENT DE
SantCugat

**Diputació
Barcelona**

culture 21
Comissió de CGLU

CGLU
Ciudades y Gobiernos
Locales Unidos

**Diputació
Barcelona** | Àrea de Cultura,
Educació i Esports

Gerència de Serveis de Cultura
Centre d'Estudis i Recursos Culturals (CERC)
Montalegre, 7. 08001 Barcelona
Tel 934 022 565
Fax 934 022 577
o.estudisrc@diba.cat · www.diba.cat/cerc